

KAPİLER ELEKTROFOREZ

Uzm. Ecz. Emirhan NEMUTLU

- Elektroforez, iletken bir çözelti içindeki yüklü/yüksüz parçacıkların veya moleküllerin bir elektriksel alan varlığında göç etmesidir.

Kapiler Elektroforezin Avantajları

- Kısa analiz süresi
- Küçük numune hacmi (1-10 μ l)
- Az miktarda çözelti harcaması
- Ucuz
- Yüksek etkinlik (10^5 - 10^6 teorik tabaka sayısı)
- Tekrarlanabilirlik
- Kullanım alanının geniş olması

Kapiler elektroforezde ayrımı gerçekleştirilebilen moleküller

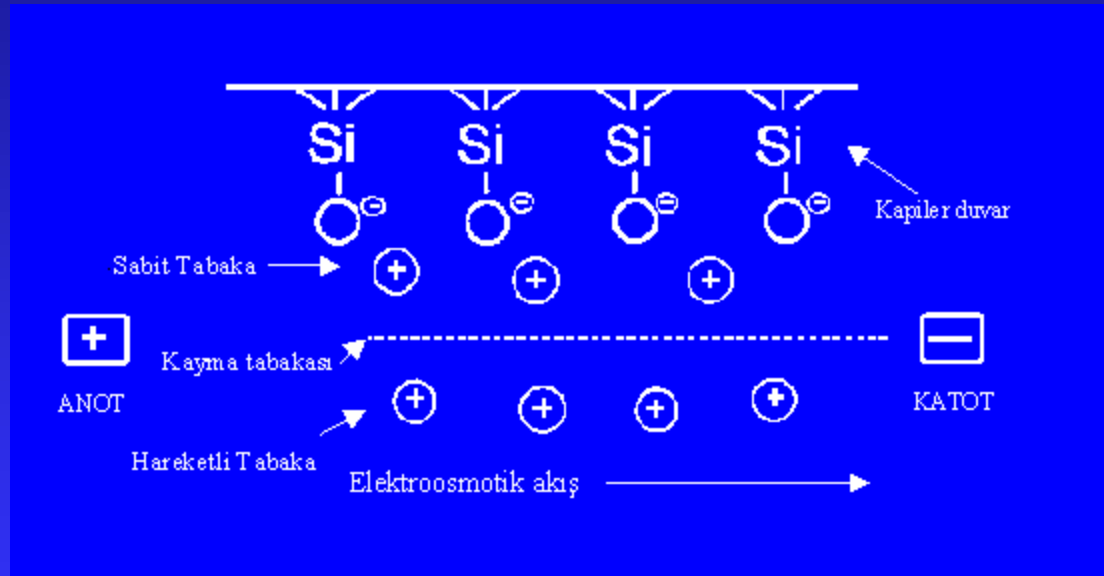
- Proteinler
- Peptidler
- Amino asitler
- Nükleik asitler
- İnorganik iyonlar
- Organik bazlar
- Organik asitler

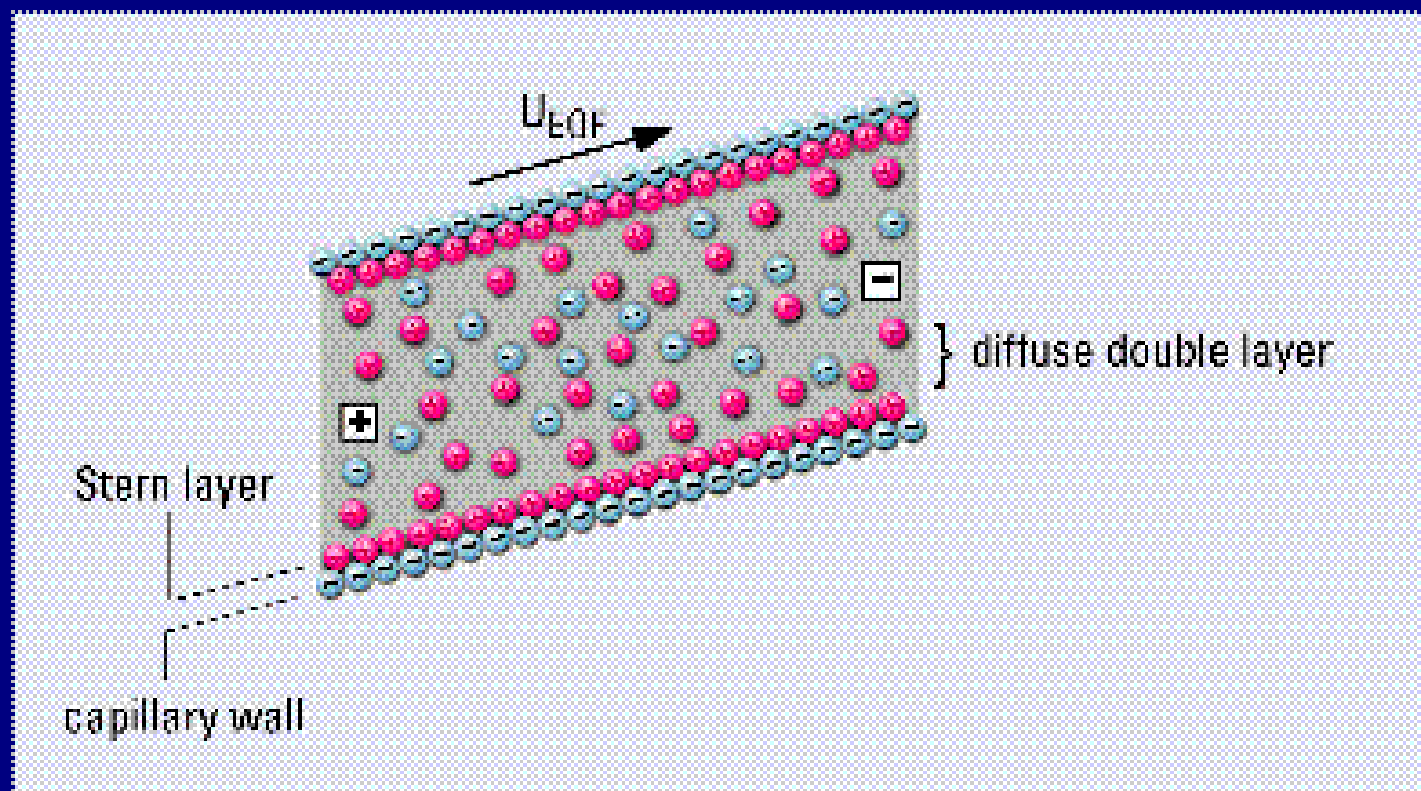
Kapiler Elektroforez Yöntemleri

- Kapiler zon elektoroforez (CZE)
- Miseller elektrokinetik kapiler kromatografi (MEKC)
- Kapiler jel elektroforez (CGE)
- Kapiler izotakoforez (CITP)
- Kapiler izoelektrik odaklama (CIEF)

Kapiler Zon Elektroforez (CZE)

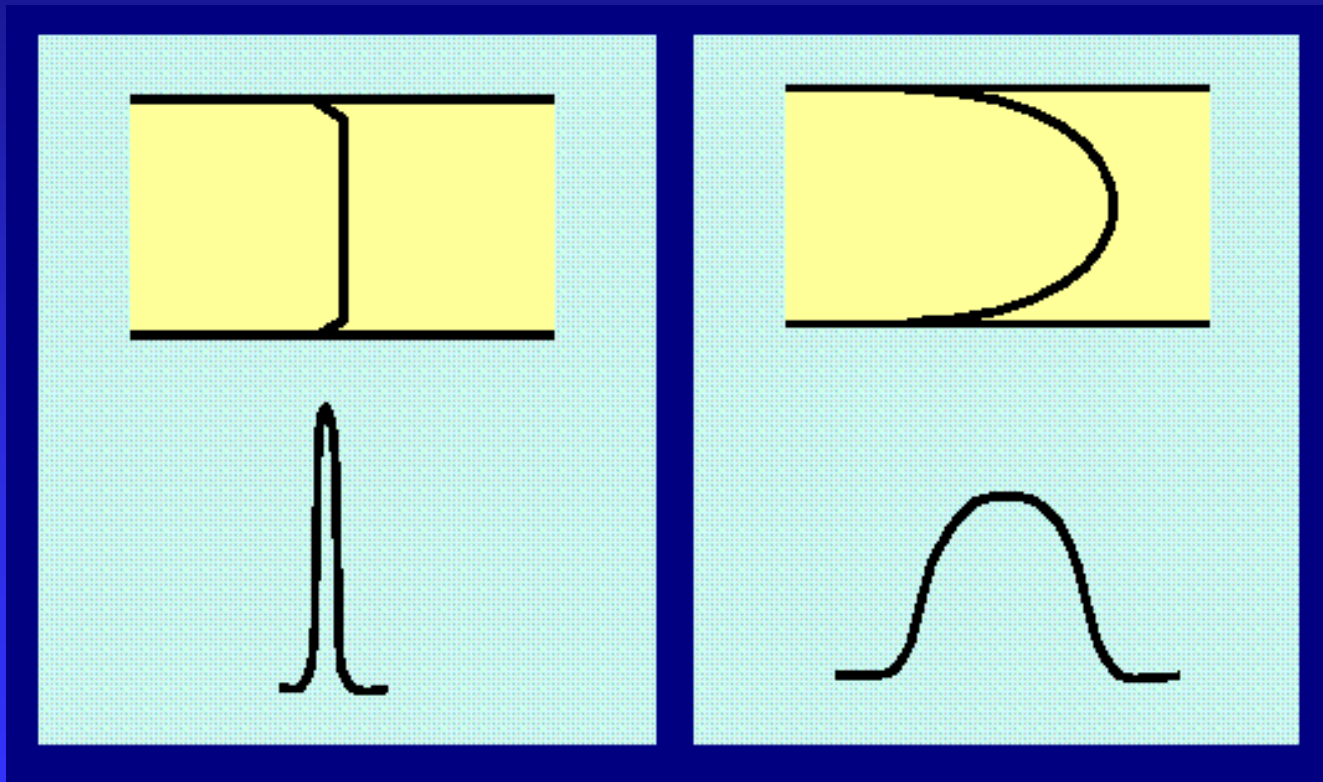
Elektroosmotik Akış (EOF)

EOF

Laminar Akış

EOF'nin belirlenmesi

Doğal işaretleyiciler (Naturel markers)

- Çalışan pH' da iyonize olmayan
- Kullanılan dedektörle tanımlanabilen
- Saf
- Kapiler ile reaksiyona girmeyen
- Çalışma elektroliti içinde çözünen

Metanol, Formaldehit, Aseton, Dimetilsülfoksit

Elektroosmotik hareketlilik (μ_{EOF})

$$\mu_{\text{EOF}} = \varepsilon \xi / 4 \pi \eta$$

- ε = Tampon dielektrik sabiti
- ξ = Zeta potansiyeli
- η = Tampon çözeltisinin viskozitesi

Zeta potansiyeli (ξ)

$$\xi = 4 \pi \delta e / \varepsilon$$

- δ = Difüzyon tabakası kalınlığı
- e = Yüzey alana düşen yük
- ε = Tampon dielektrik sabiti

Elektroforetik Kuvvet

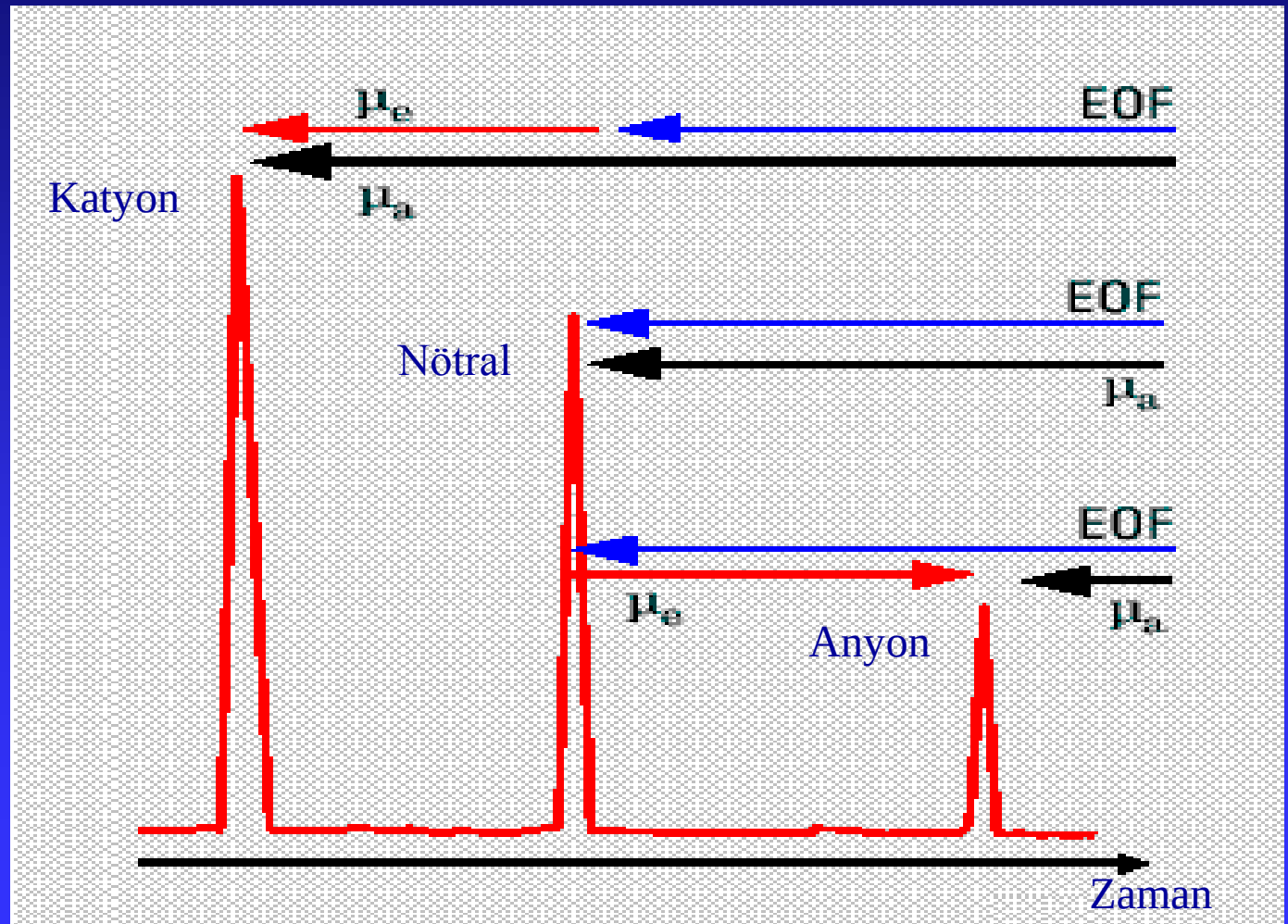
Elektroforetik kuvvet : $\text{yük} / \text{çap}$

Elektroforetik hareketlilik (μ_{EP})

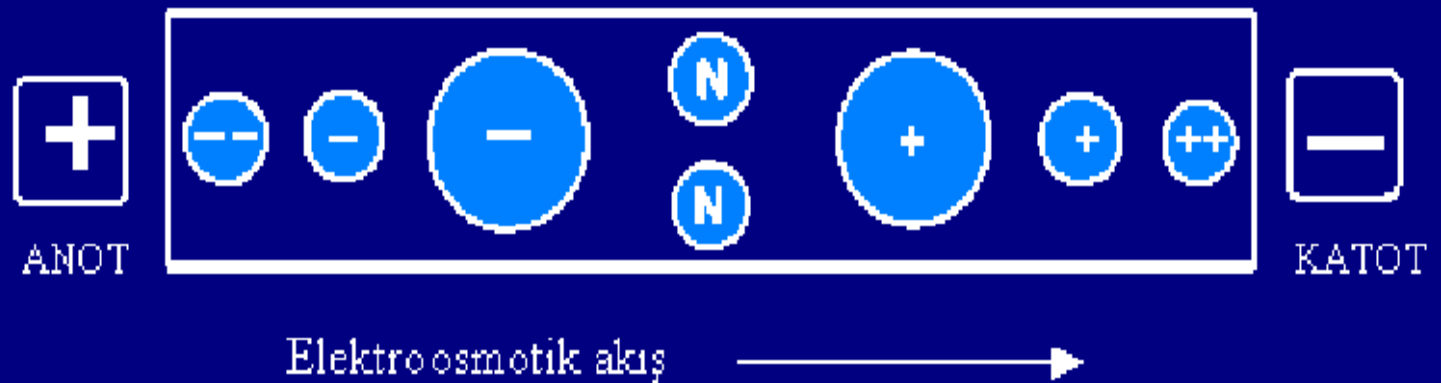
$$\mu_{EP} = q / 6 \pi \eta d$$

- q = İyonize numunenin yükü
- d = Numune yarıçapı
- η = Tampon çözeltisinin viskozitesi

CZE ayırım sırası

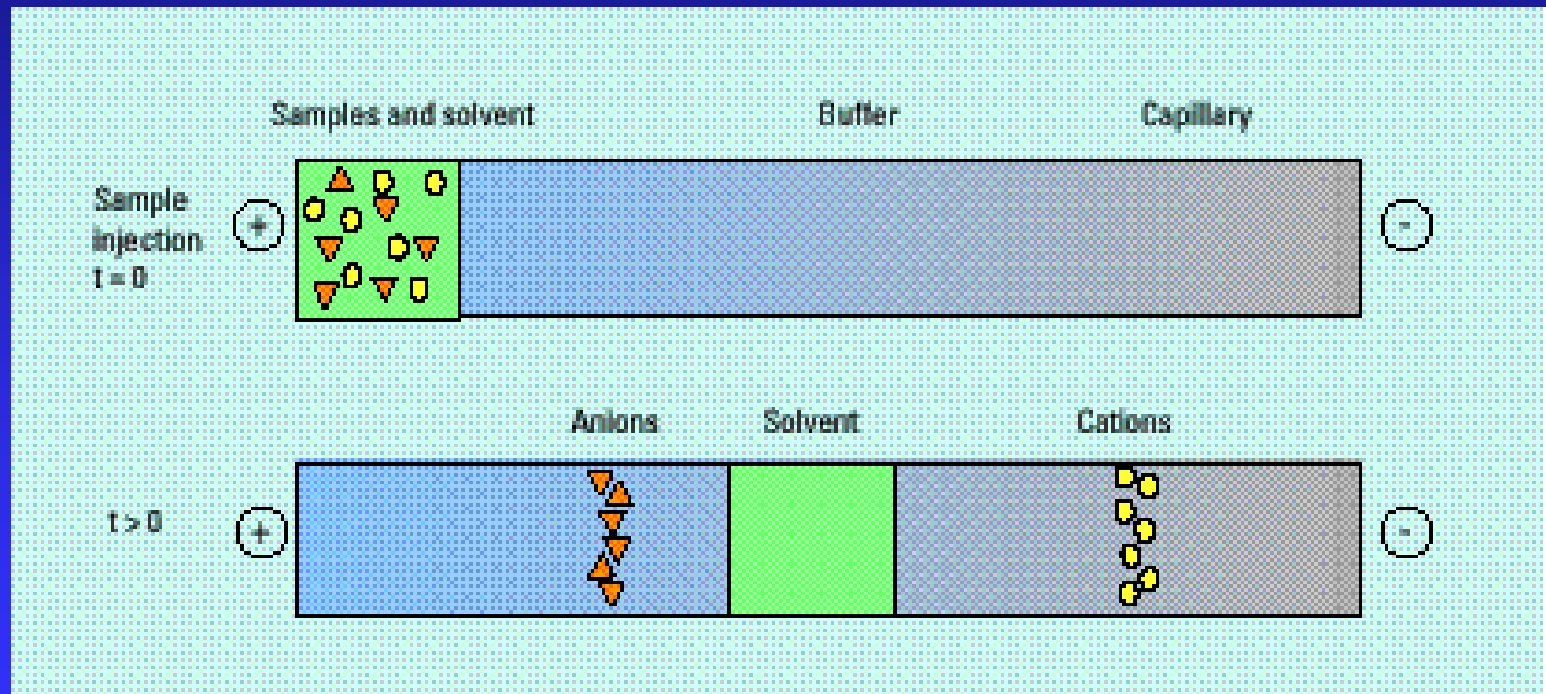
CZE ayırım sırası

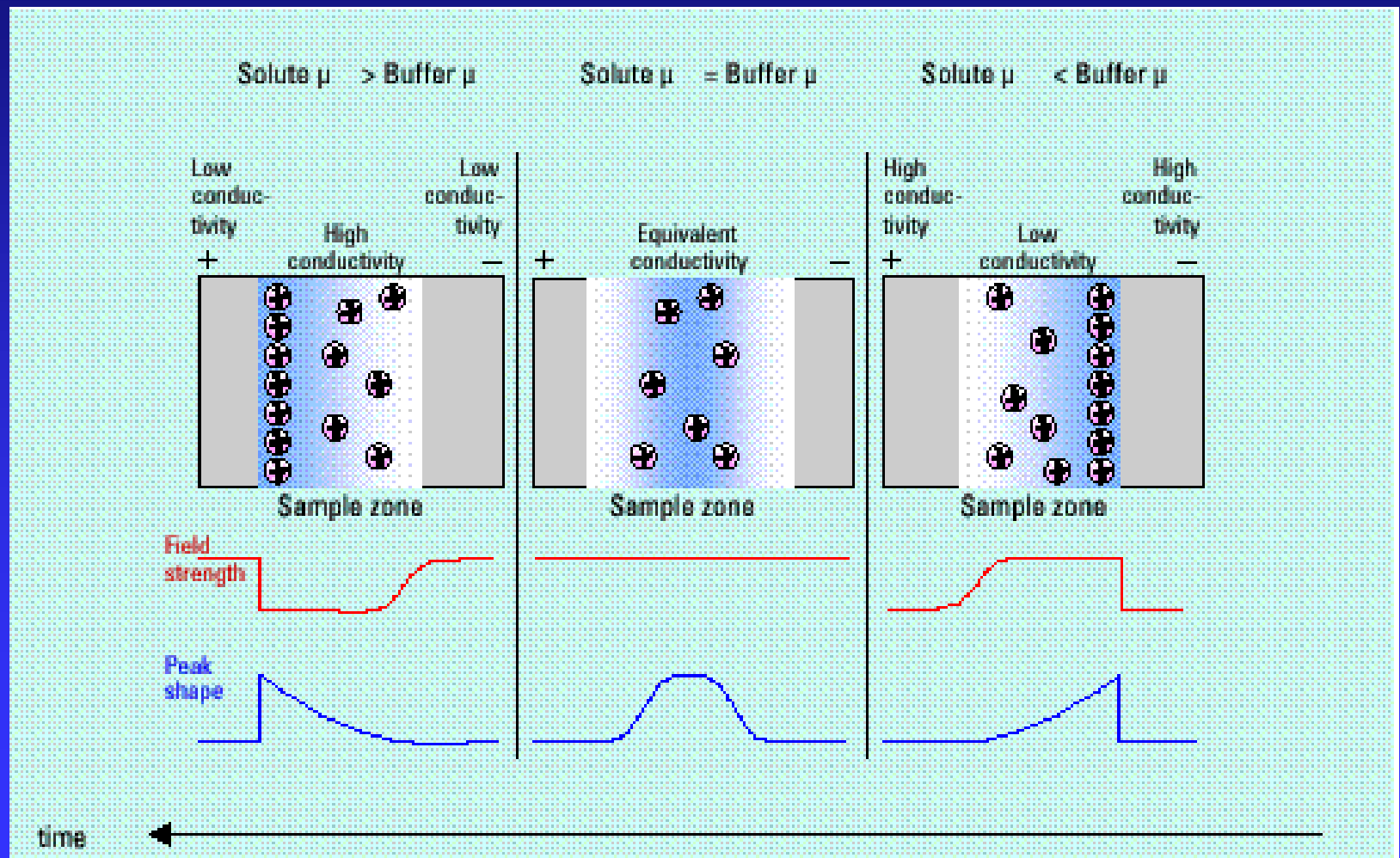
Ayırırma Etki Eden Parametreler

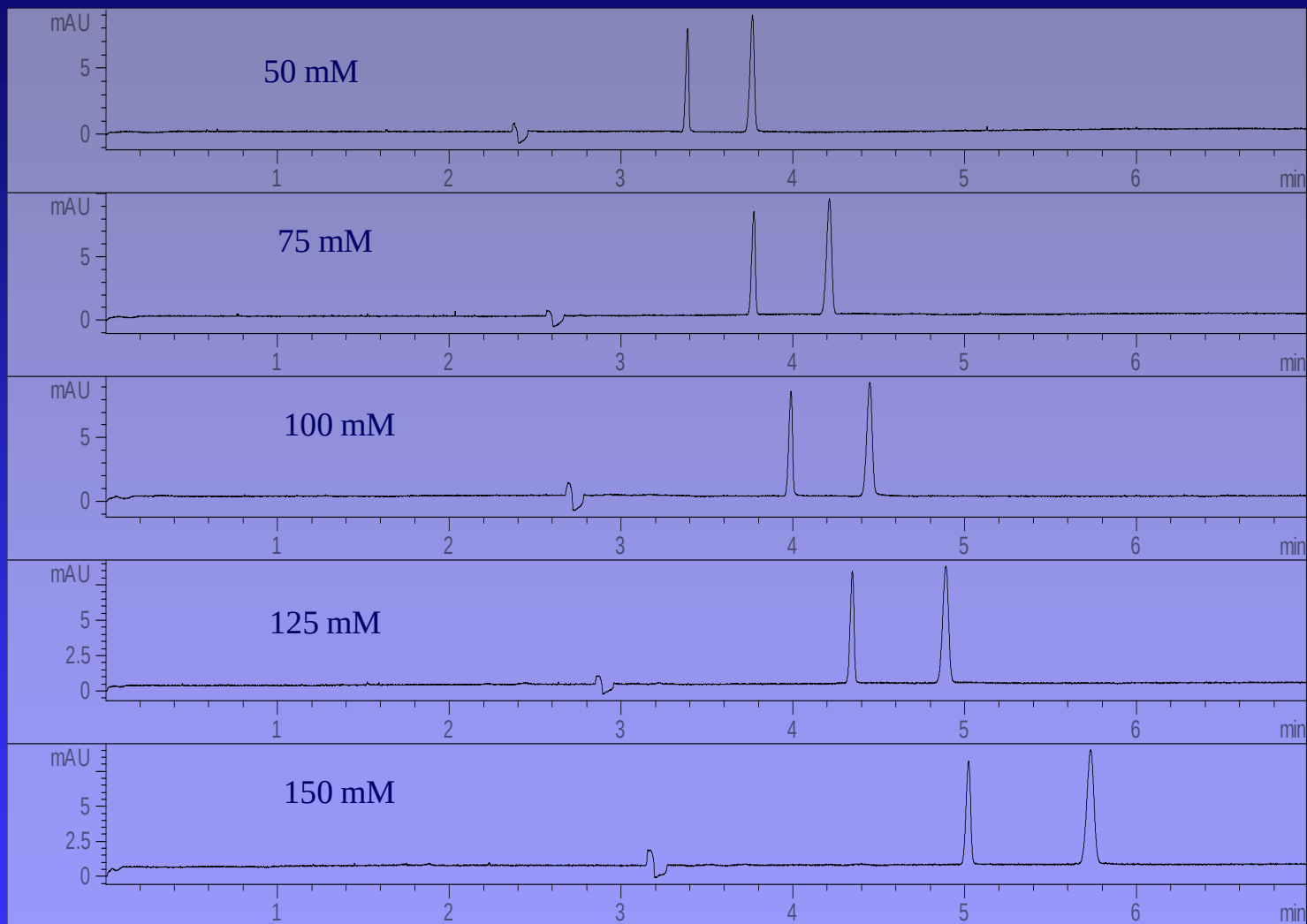
- Tampon çözeltisi
- Tampon çözeltisi derişimi
- Tampon çözeltisi pH'sı
- Organik faz içeriđi
- Sıcaklık
- Uygulama voltaj
- Enjeksiyon süresi

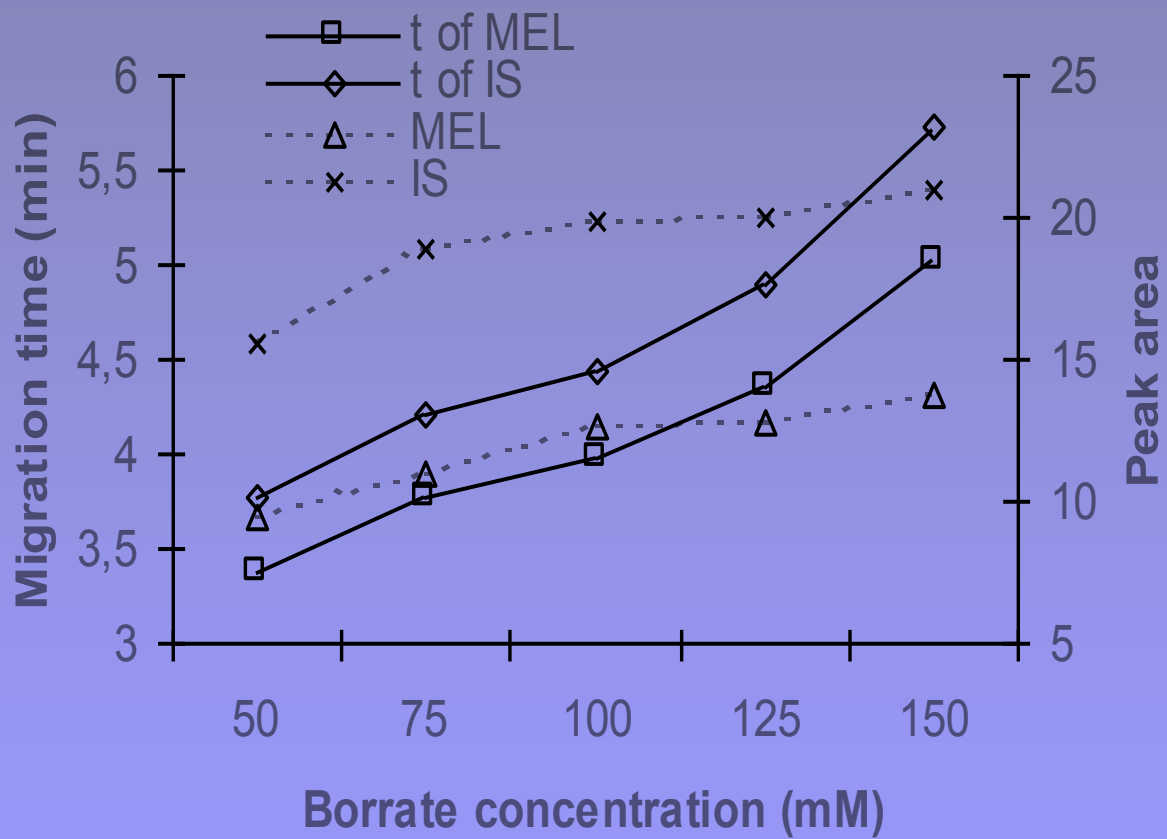
Tampon çözeltisi seçimi

Tampon çözeltisinin derişimi

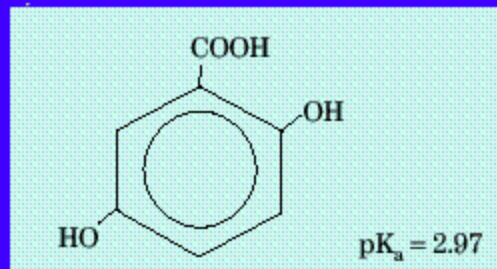

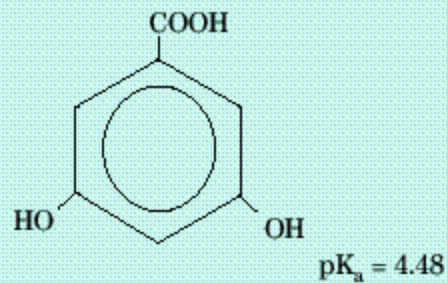
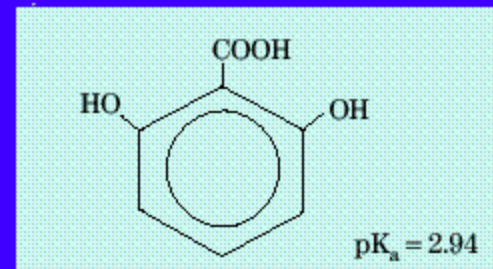

pH etkisi

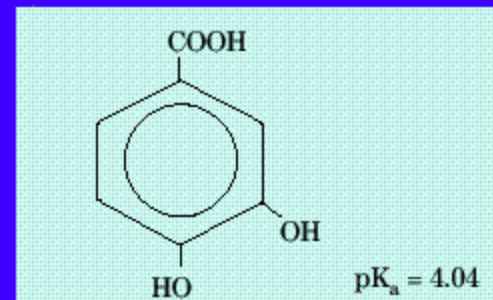
2,5 DHBA

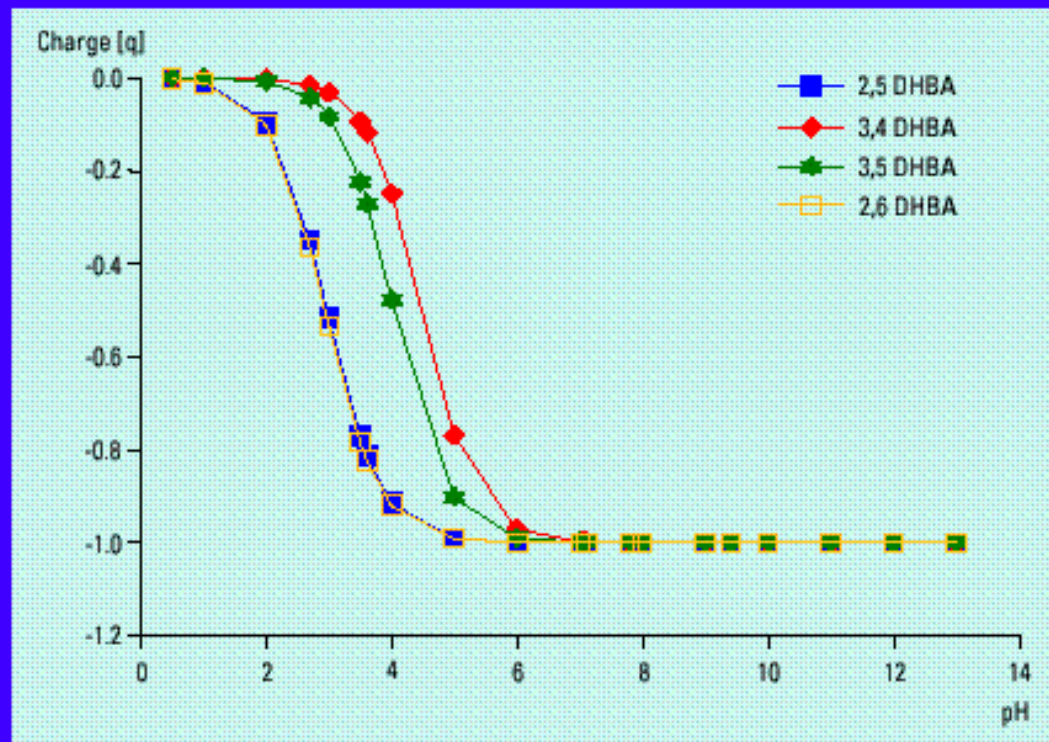
2,6 DHBA

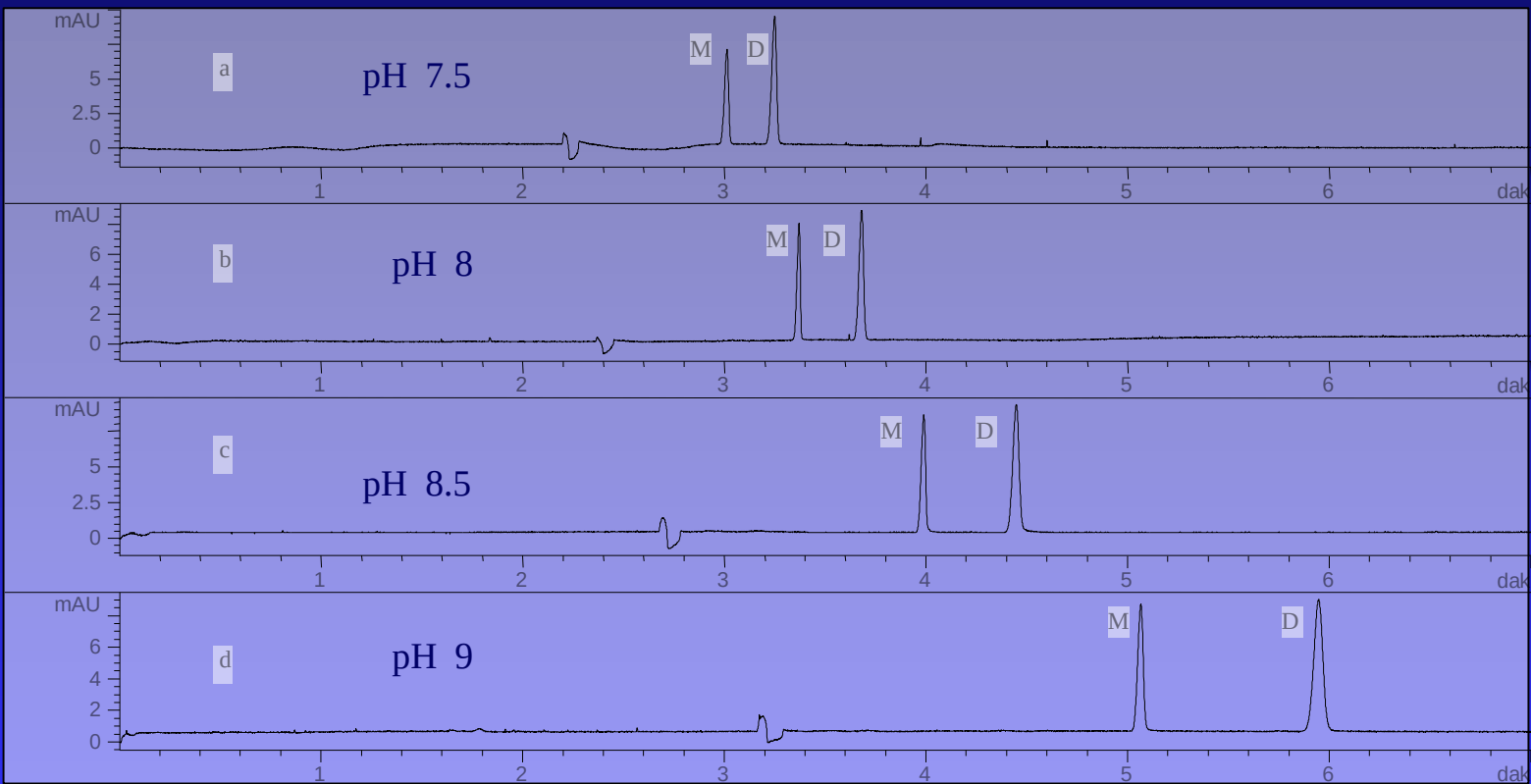

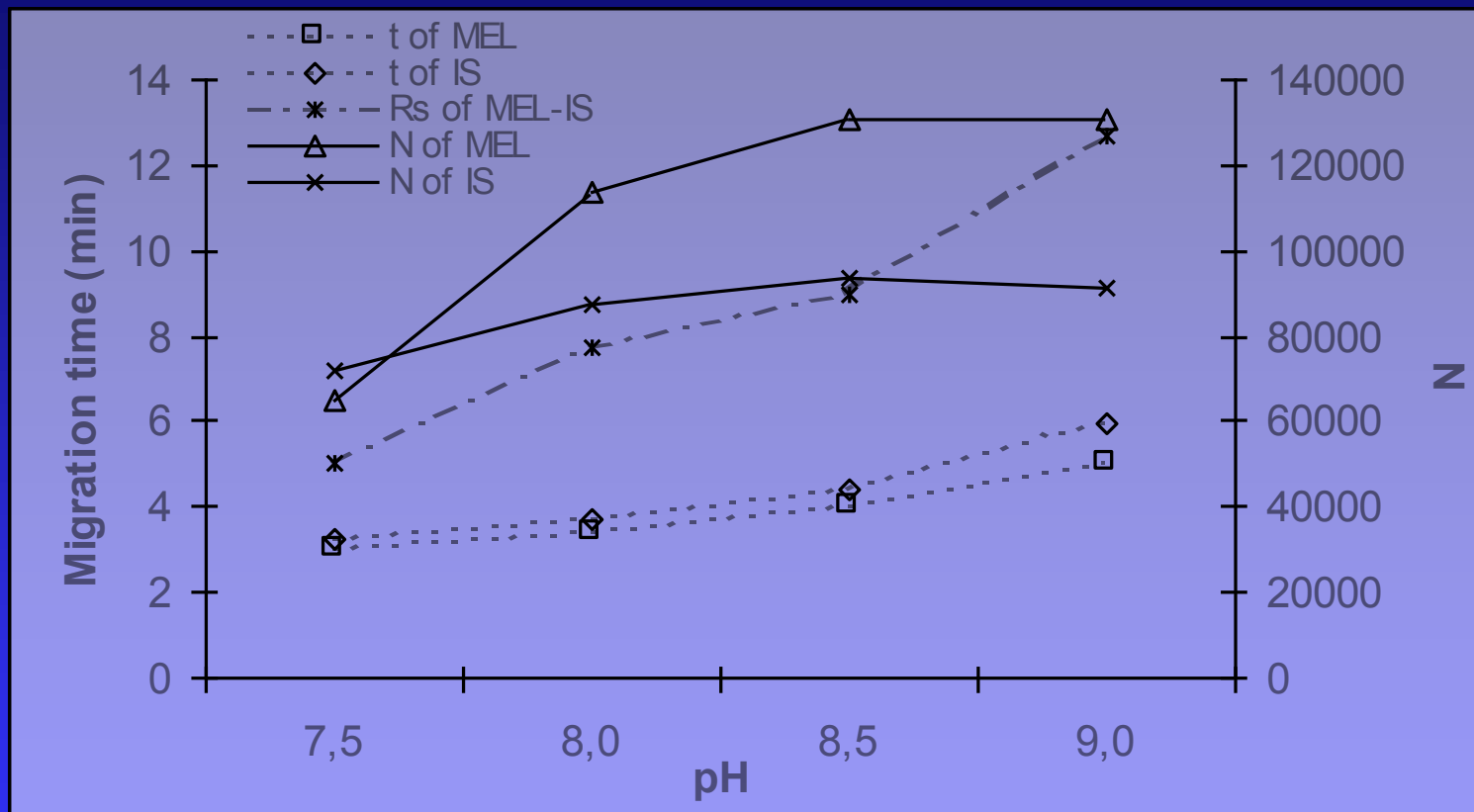
3,5 DHBA

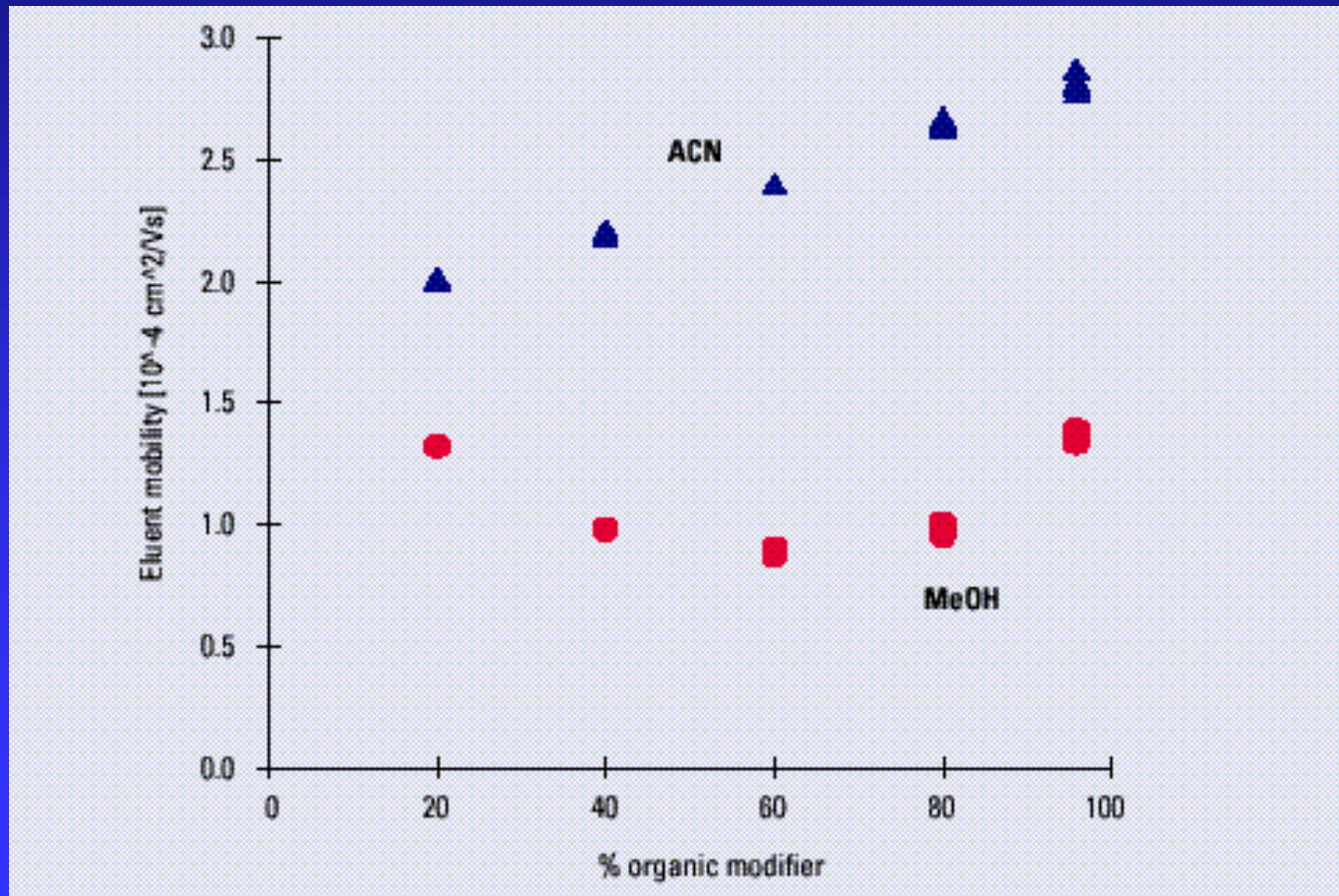
3,4 DHBA

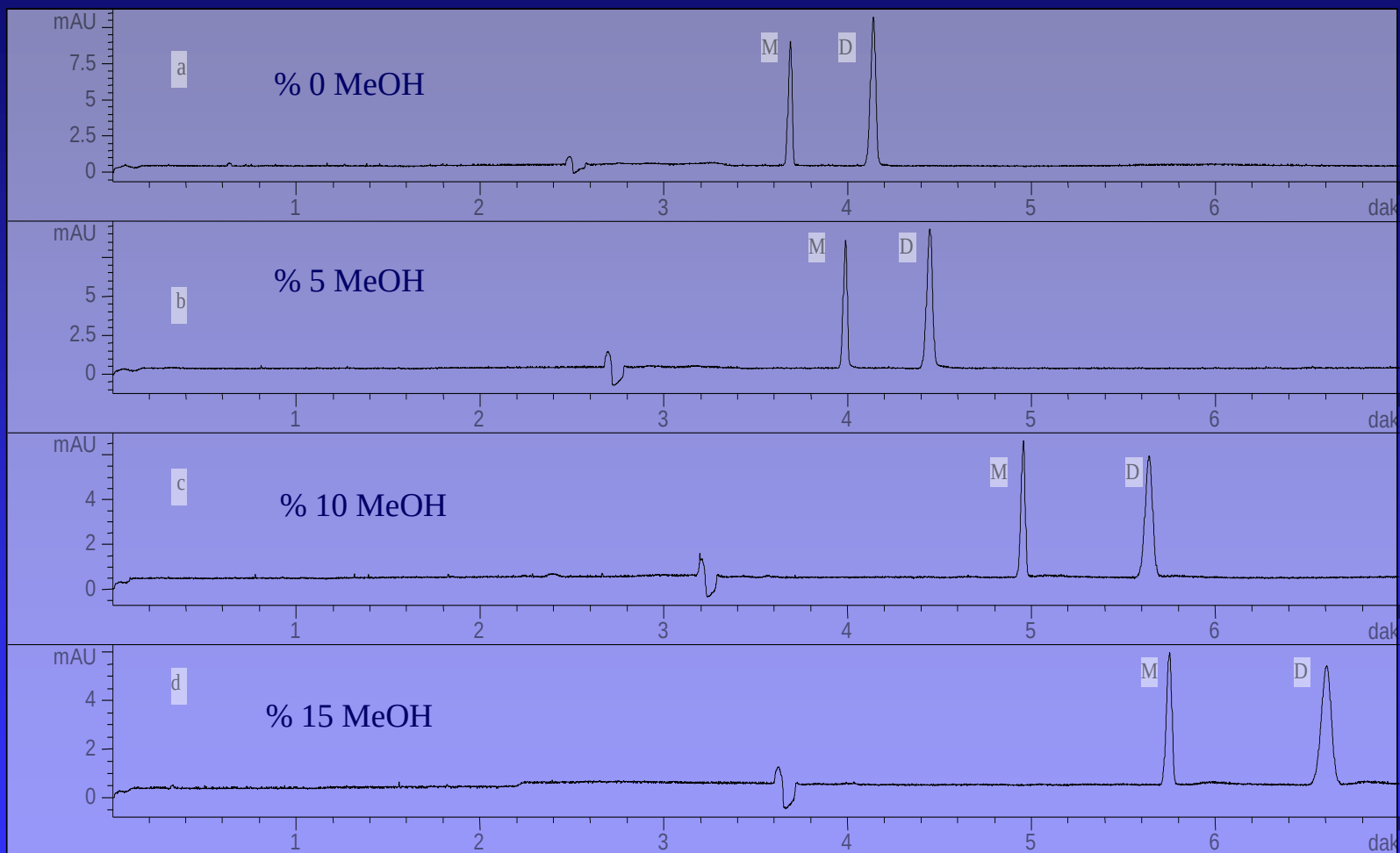

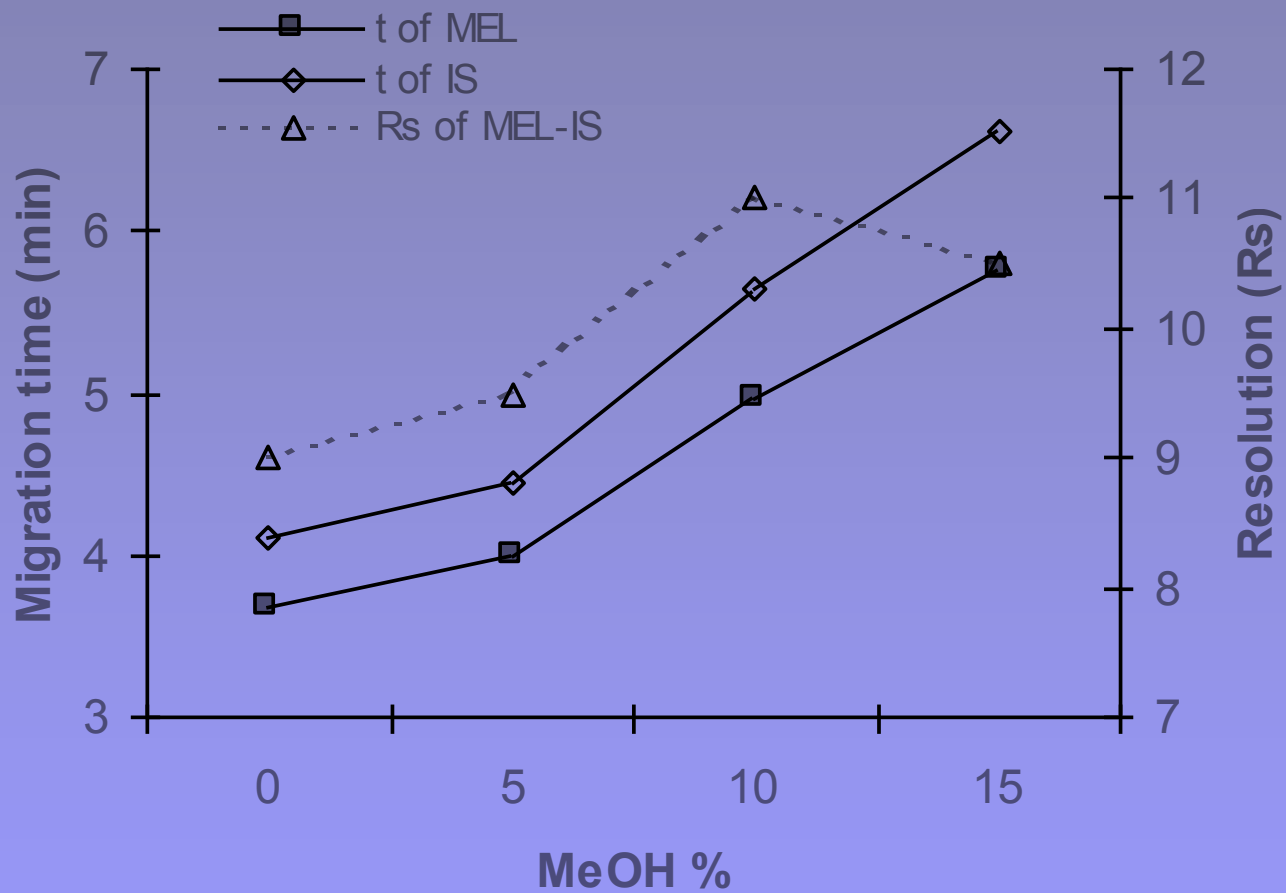

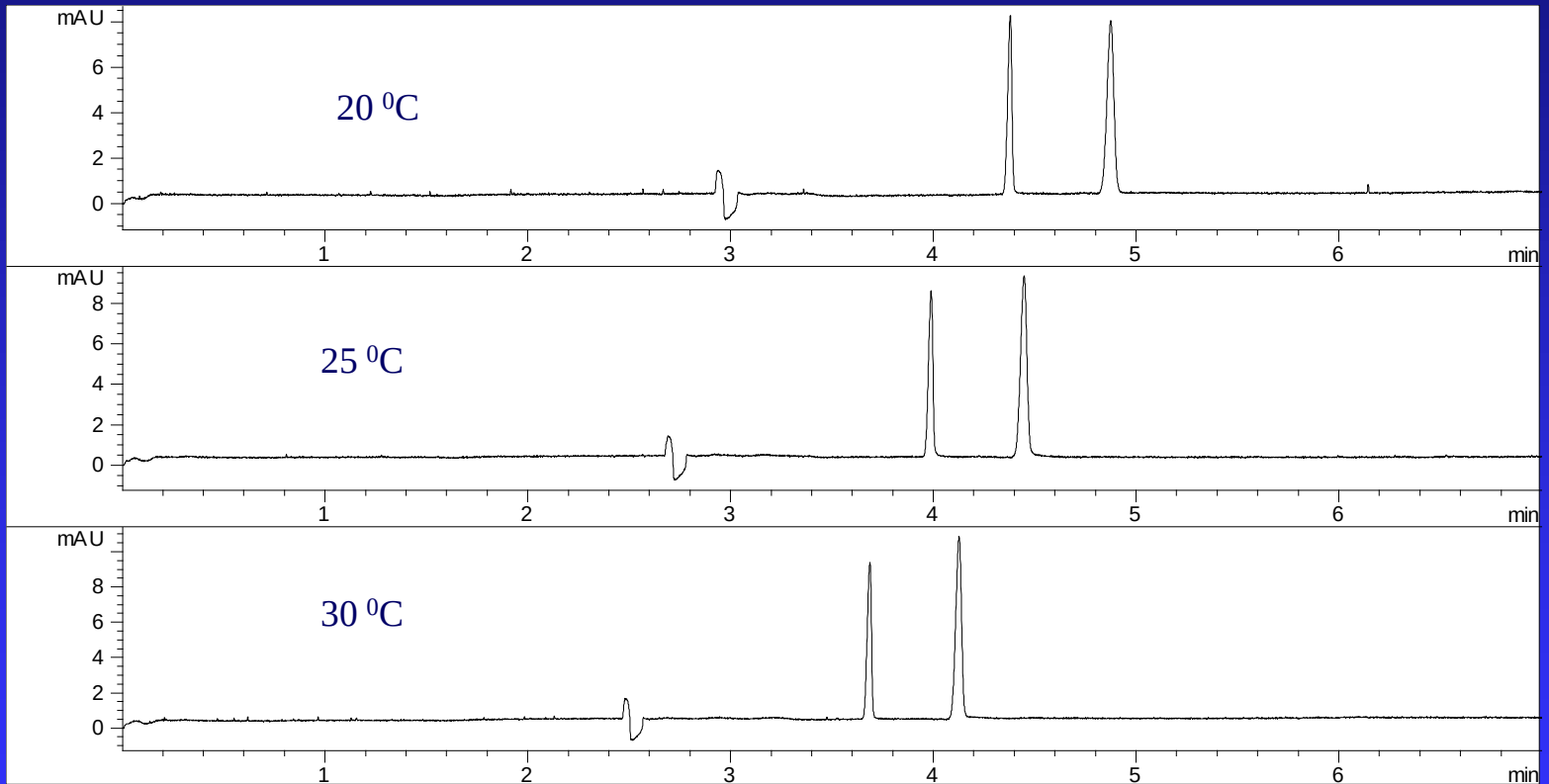
Organik faz etkisi

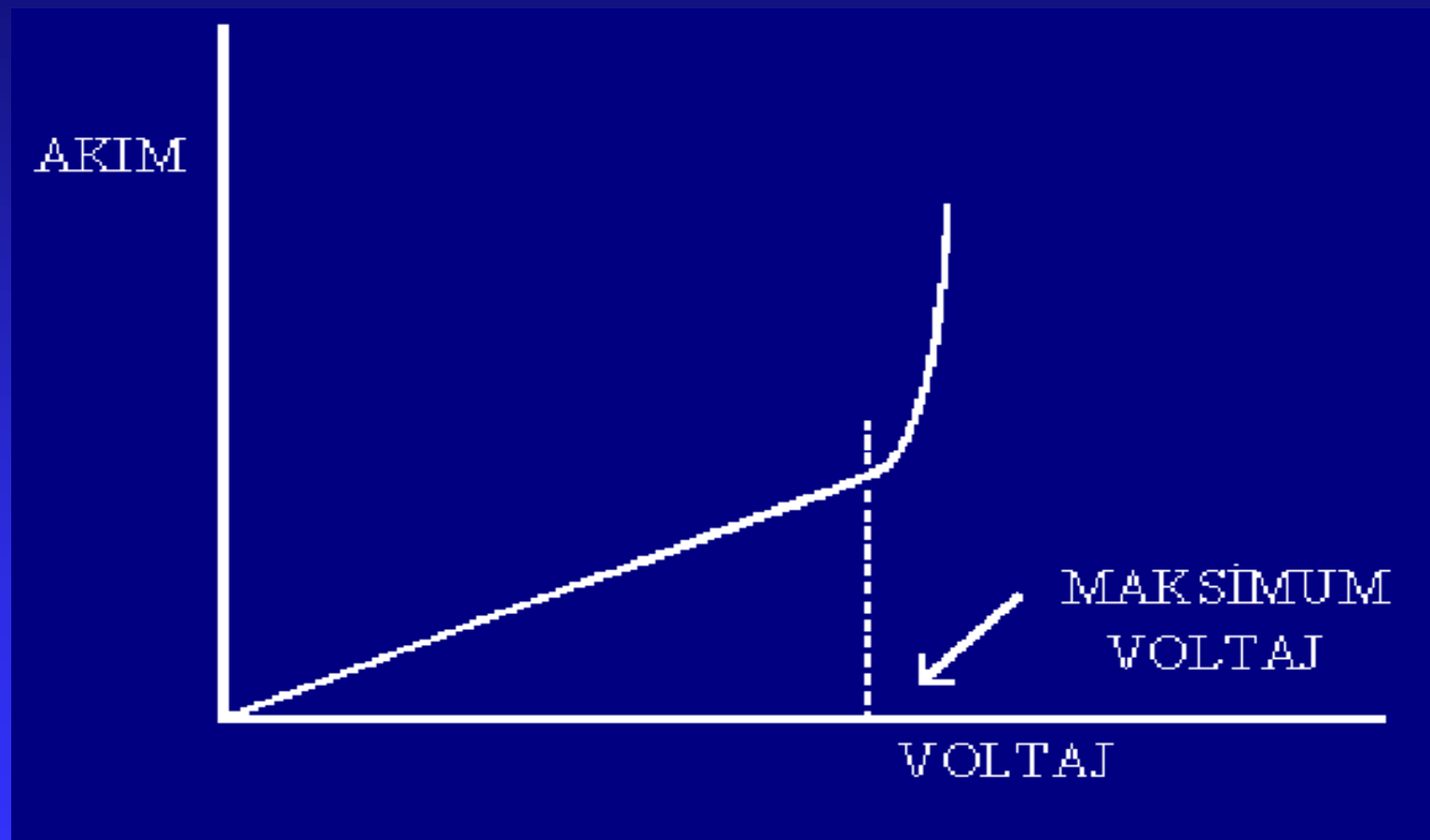

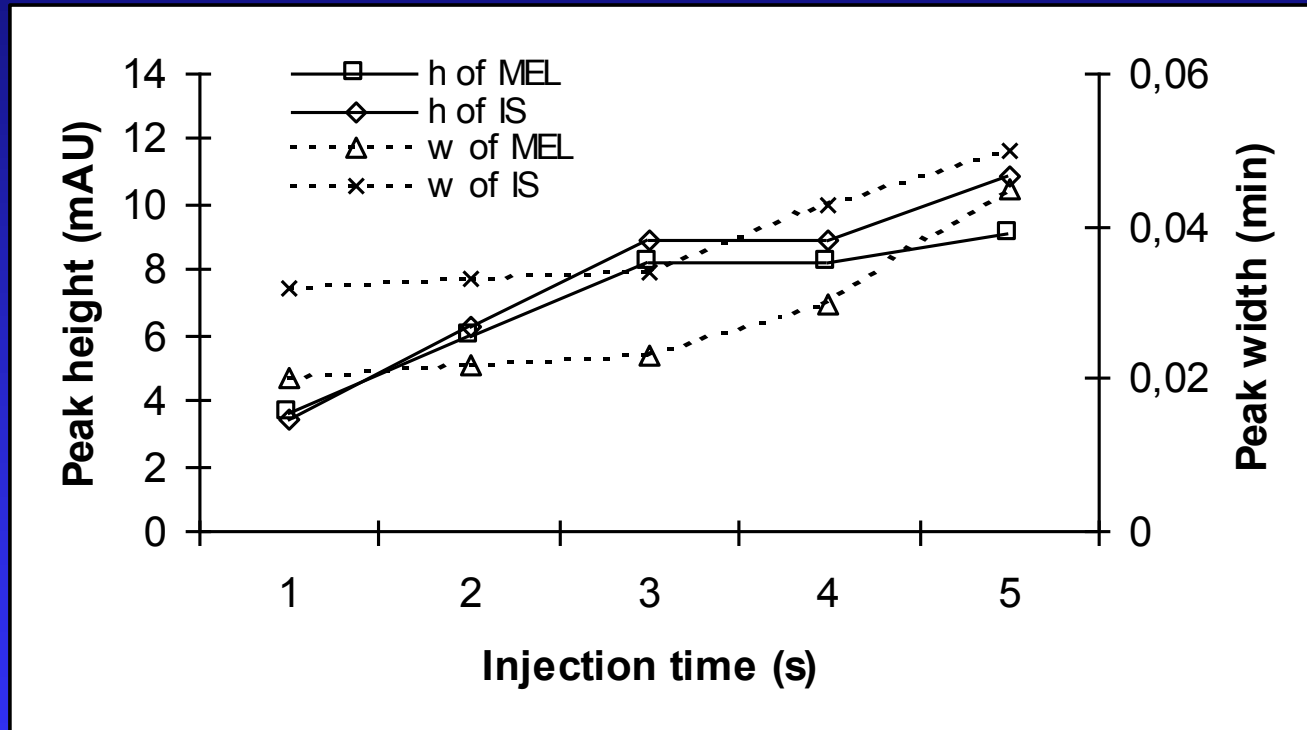
Sıcaklık etkisi

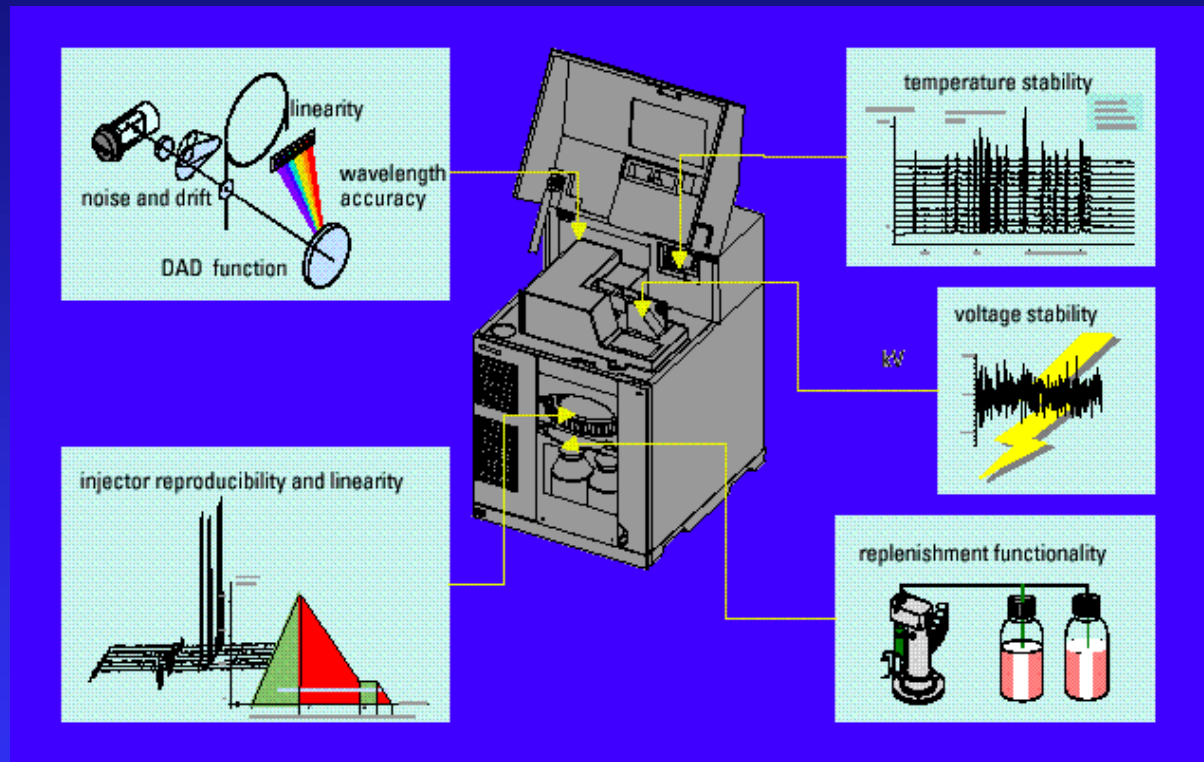
Uygulama voltajı

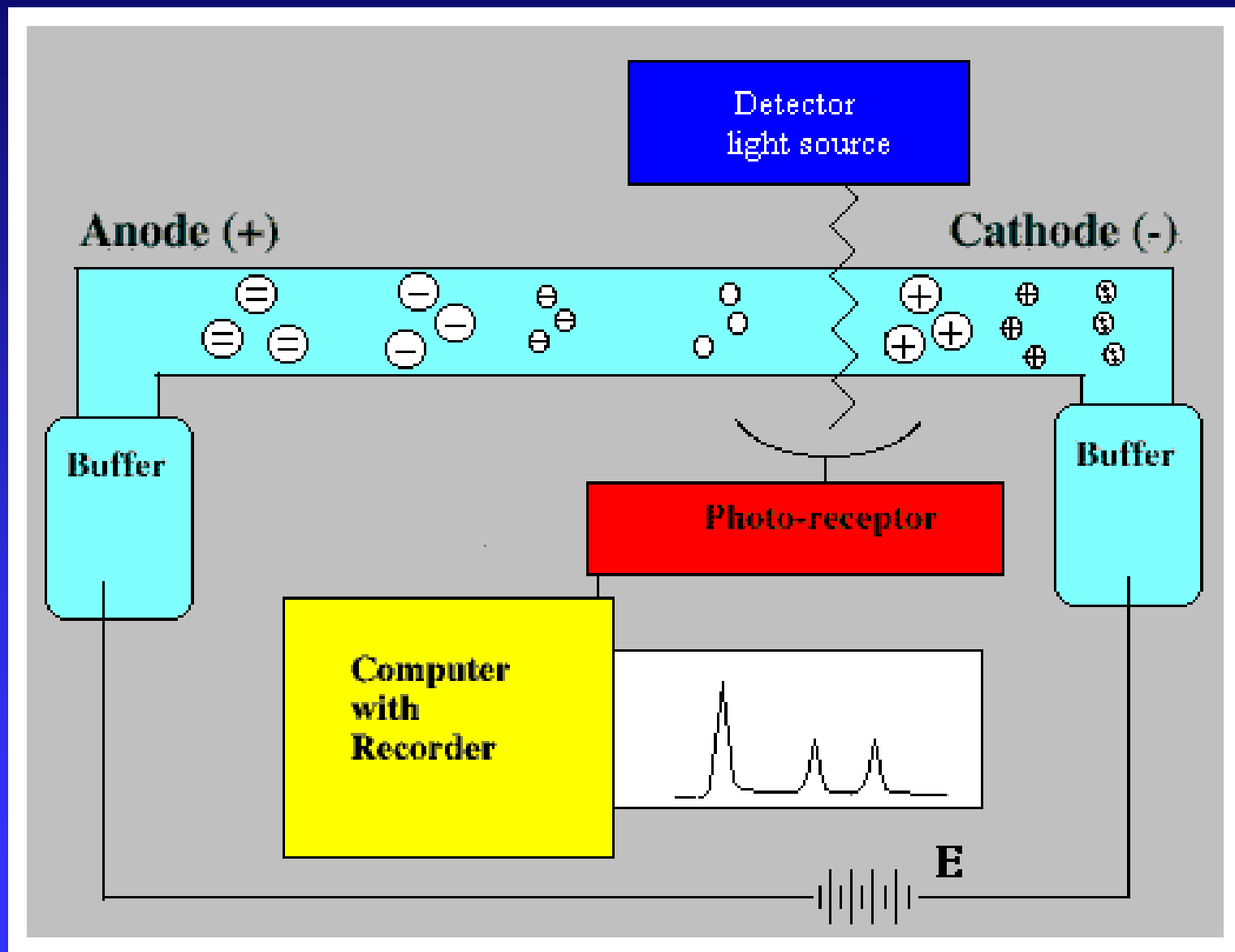

Enjeksiyon süresi

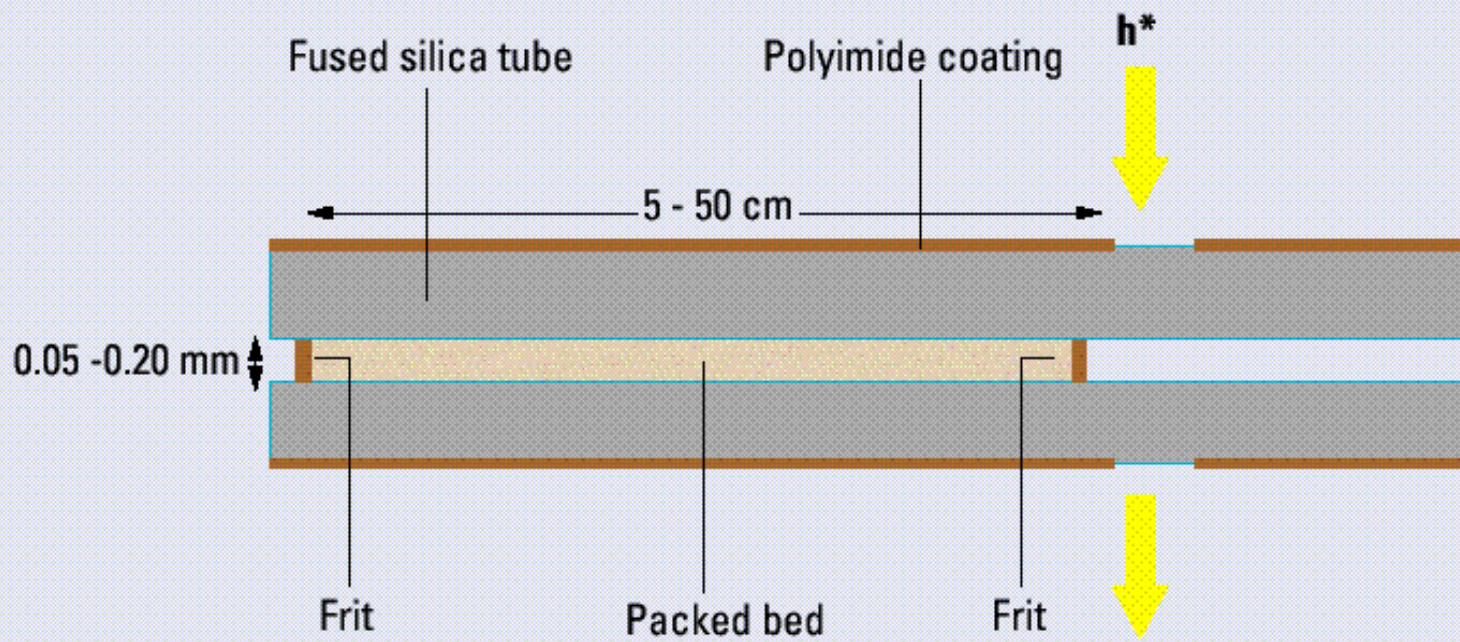
Kapiler elektroforez cihazı

Kapiler

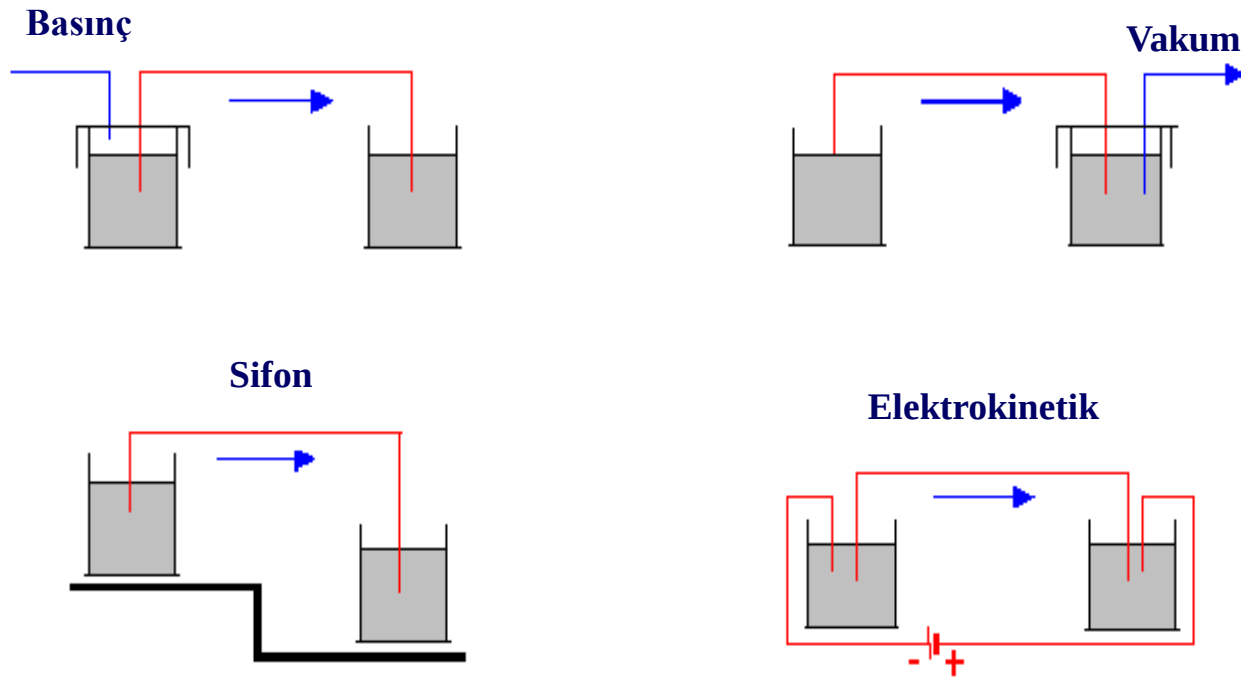
- Teflon kapiler
- Pyreks kapiler
- Fused silika kapiler
 - ◆ PVA kaplı kapiler
 - ◆ CEP kaplı kapiler
 - ◆ Kapiler elektrokromatografi kapileri

Kapilerin yıkanması

- Fused silika kapiler için
 - ◆ 1 N NaOH
 - ◆ 0.1 N NaOH
 - ◆ Distile su
 - ◆ Çalışma elektroliti
- Organik çözücü ve kuvvetli asit

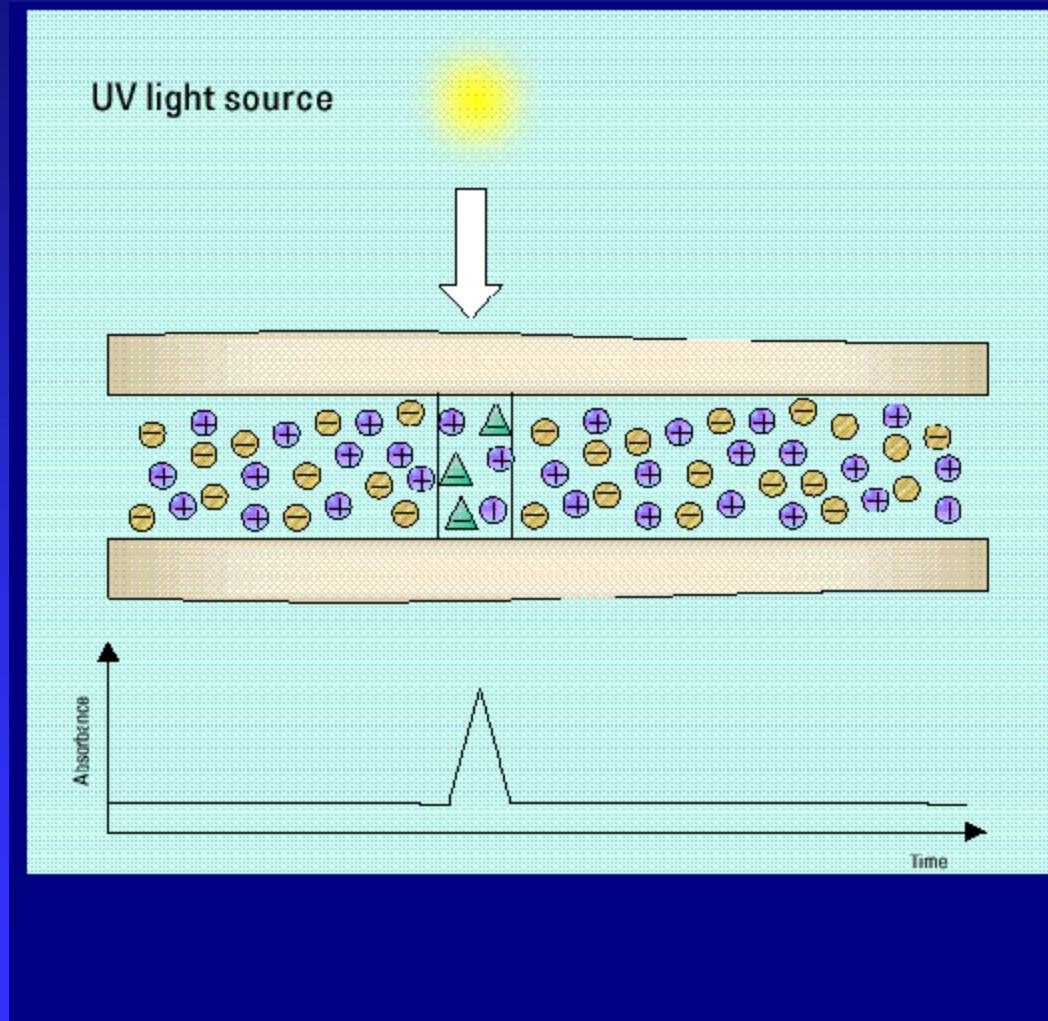
Enjeksiyon yöntemleri

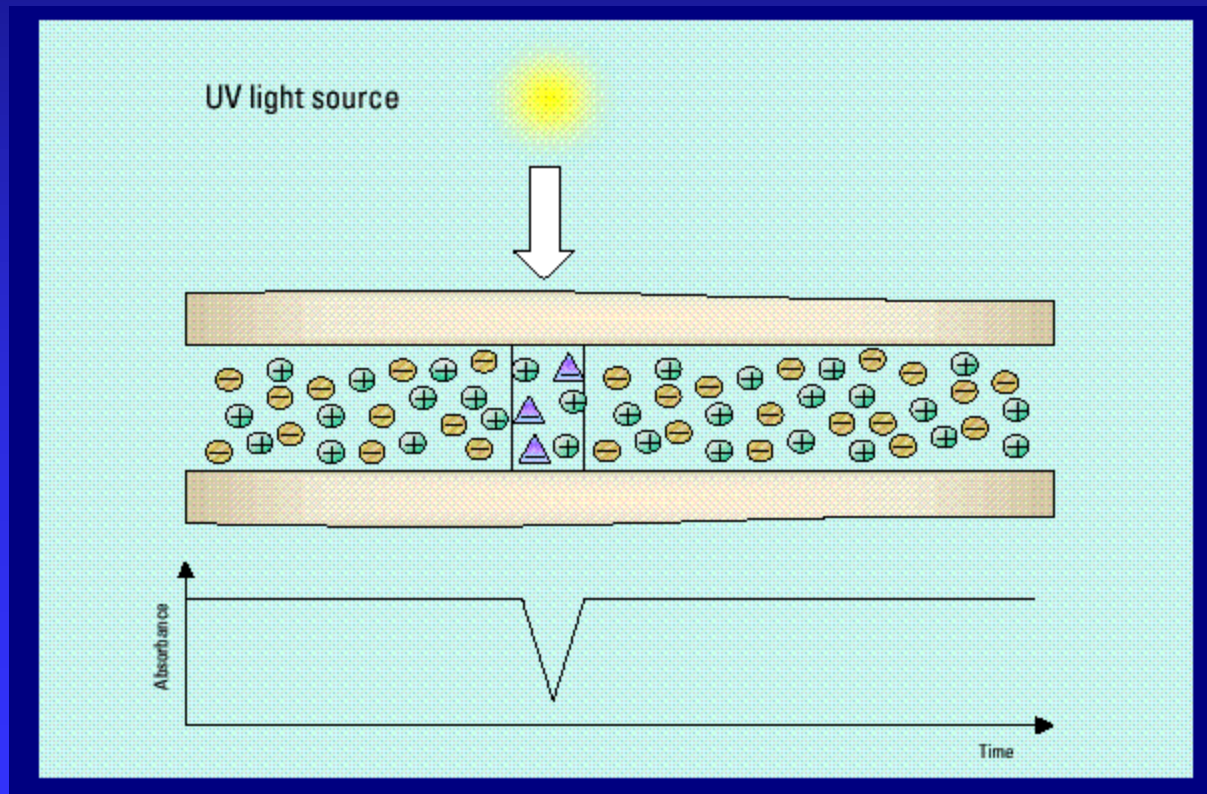
Dedektor

- UV/ VIS
- DAD
- Fluorescence
- Laser induced fluorescence
- Conductivity
- Indirect detection *

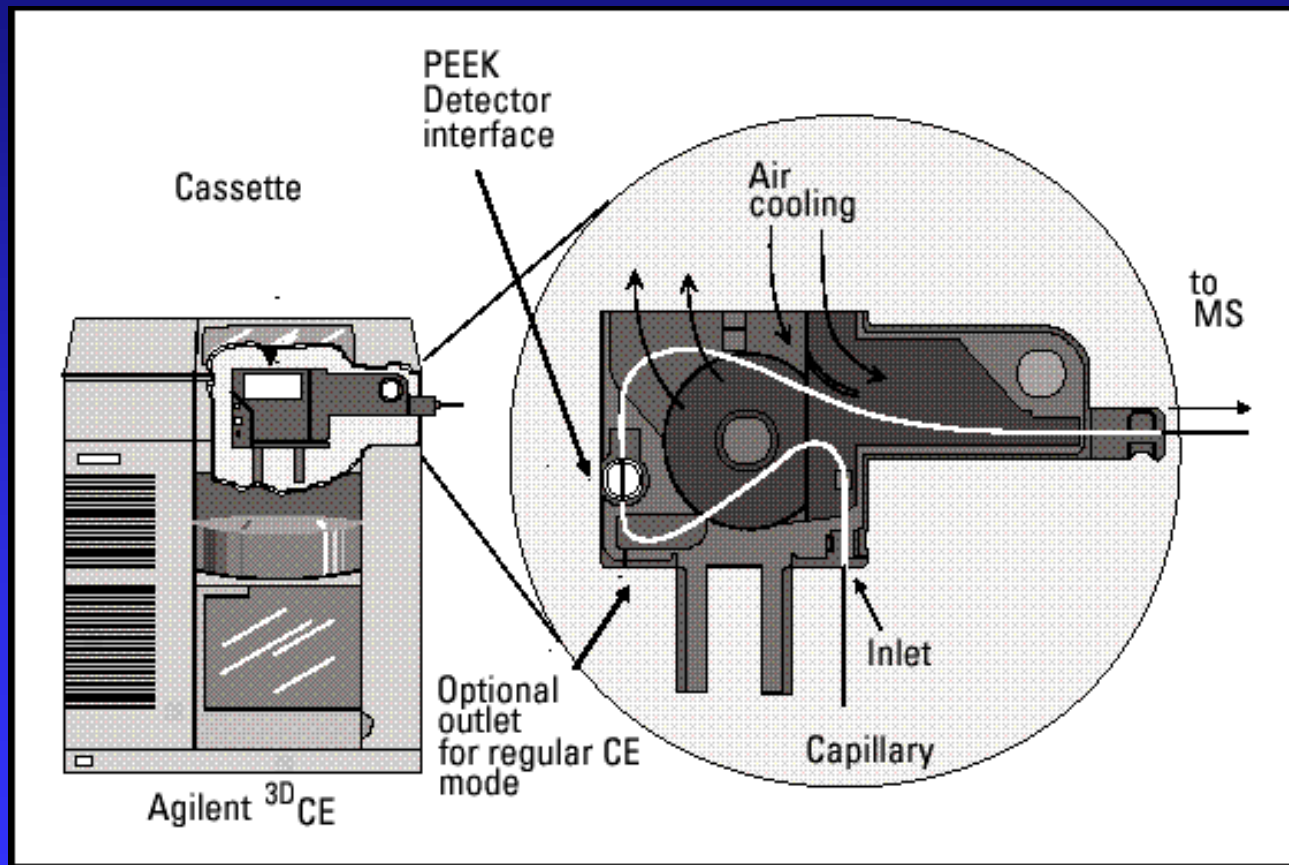
UV/VIS

İndirekt UV dedeksiyon

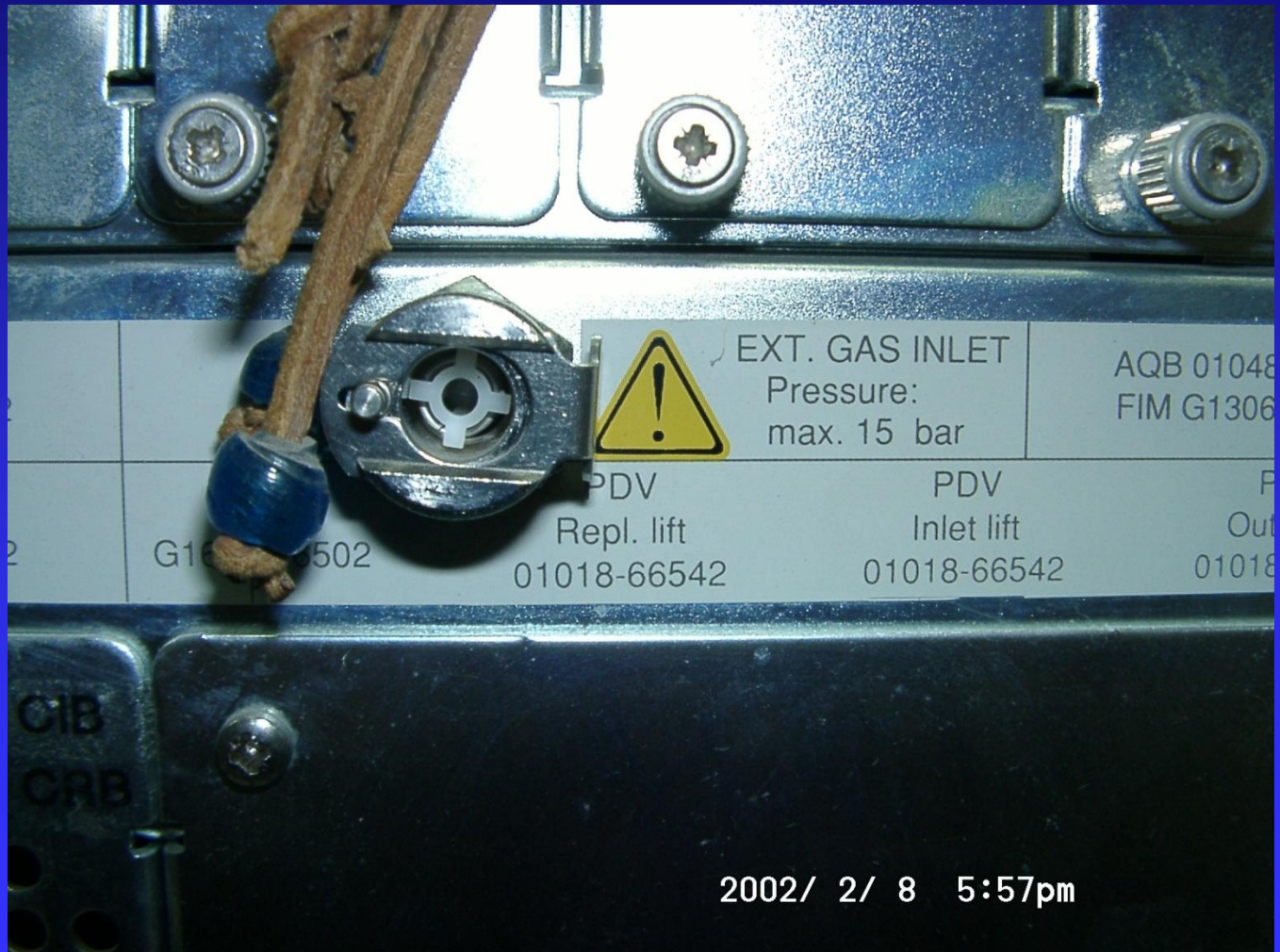
CE-MS

Vial

- Cam vial
- Renkli cam vial
- Mikro vial
- Polietilen vial

Dış basınç uygulanması

Kapiler termostat

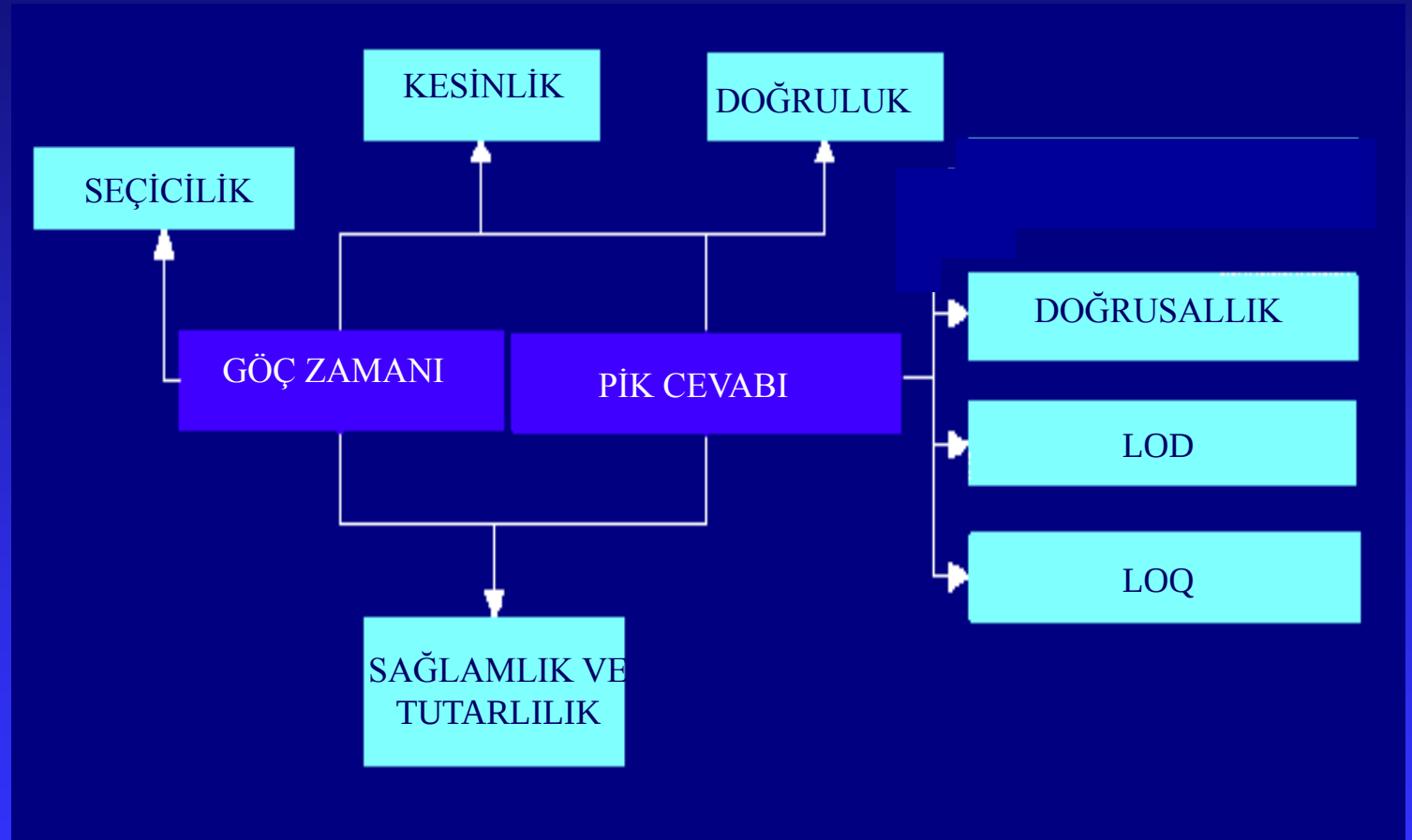
- Hava
- Su

Güç kaynağı

- 30 kV ile – 30 kV

Validasyon

- Doğrusallık (Linearity)
- Tekrarlanabilirlik (Repeability)
- Tayin sınırı (LOQ)
- Gözlenebilme sınırı (LOD)
- Sağlamlık (Robustness)
- Tutarlılık (Ruggedness)
- Kesinlik (Precision)
- Doğruluk (Accuracy)

İç Standart Seçimi

Avantajı

- Göç zamanındaki farklılıkları
- Enjeksiyondan gelebilecek farklılıkları

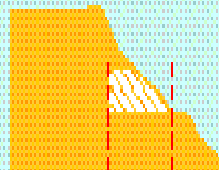
Doğrusallık

- Pik alanı
- Pik yüksekliği
- Pik alan oranları
- Pik normalizasyonu
(Pik alanı / Göç zamanı)
- Pik normalizasyon oranları

Pik Genişlemesi / Kuyruklanmasının Nedenleri

- Çalışma elektrolitinin derişimi
- Sıcaklık kontrolü ve Joule ısınması
- Enjeksiyon süresi
- Enjeksiyon ile numune taşınması
- Kapiler yüzeyine adsorpsiyon
- Kapiler yüzeyinin şartlandırılması
- Kapilerin düzgün kesilmemesi veya zamanla zarar görmesi
- Numune derişimi

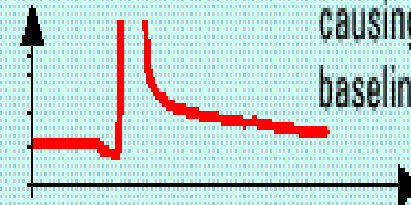
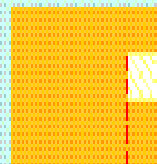
Capillary

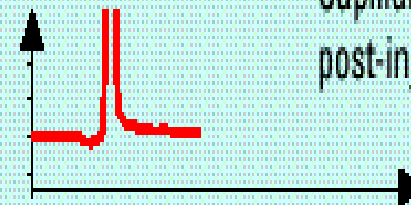
Sample plug

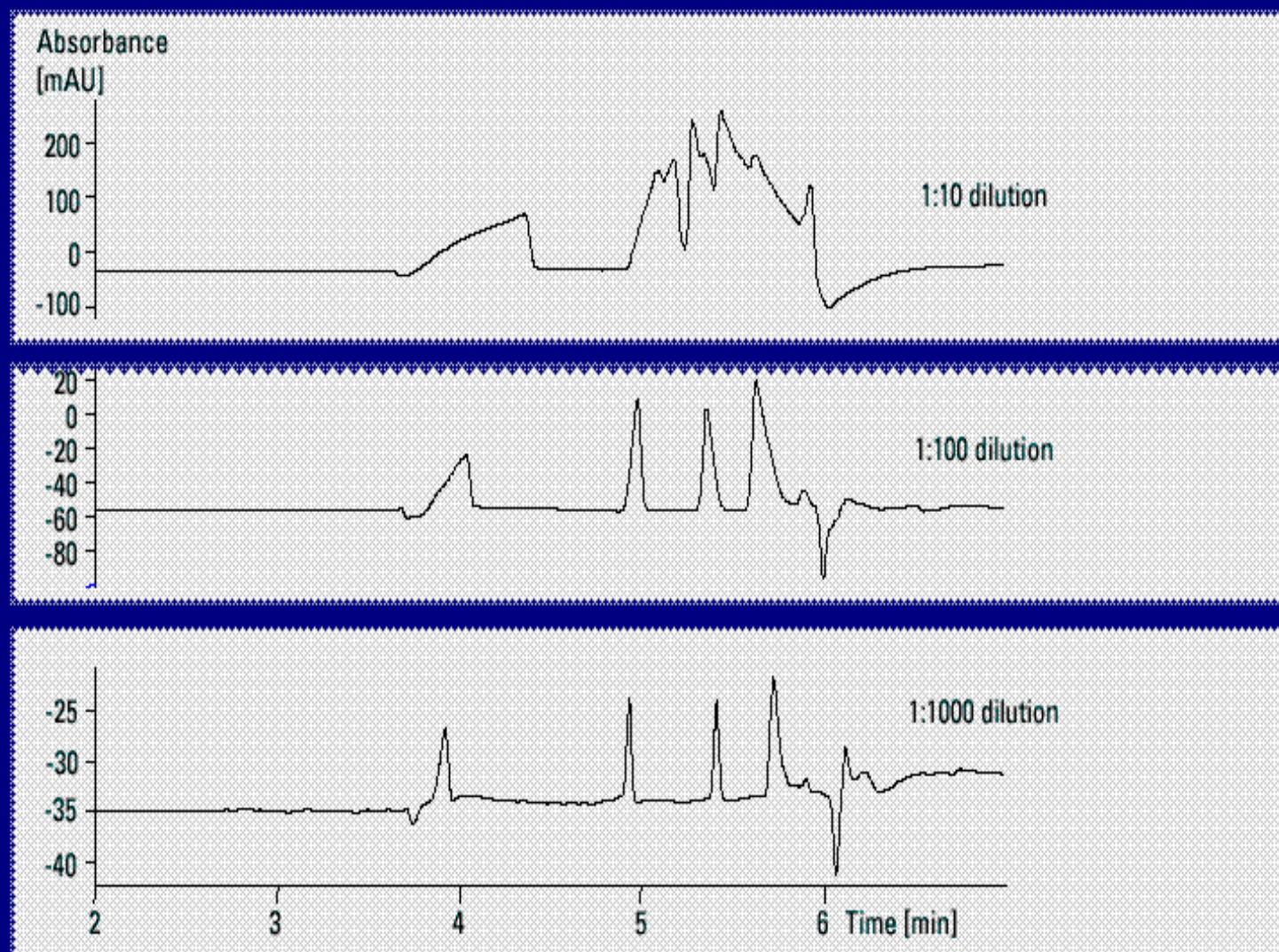
Peak shape

Capillary end damaged
causing tailing and
baseline rise

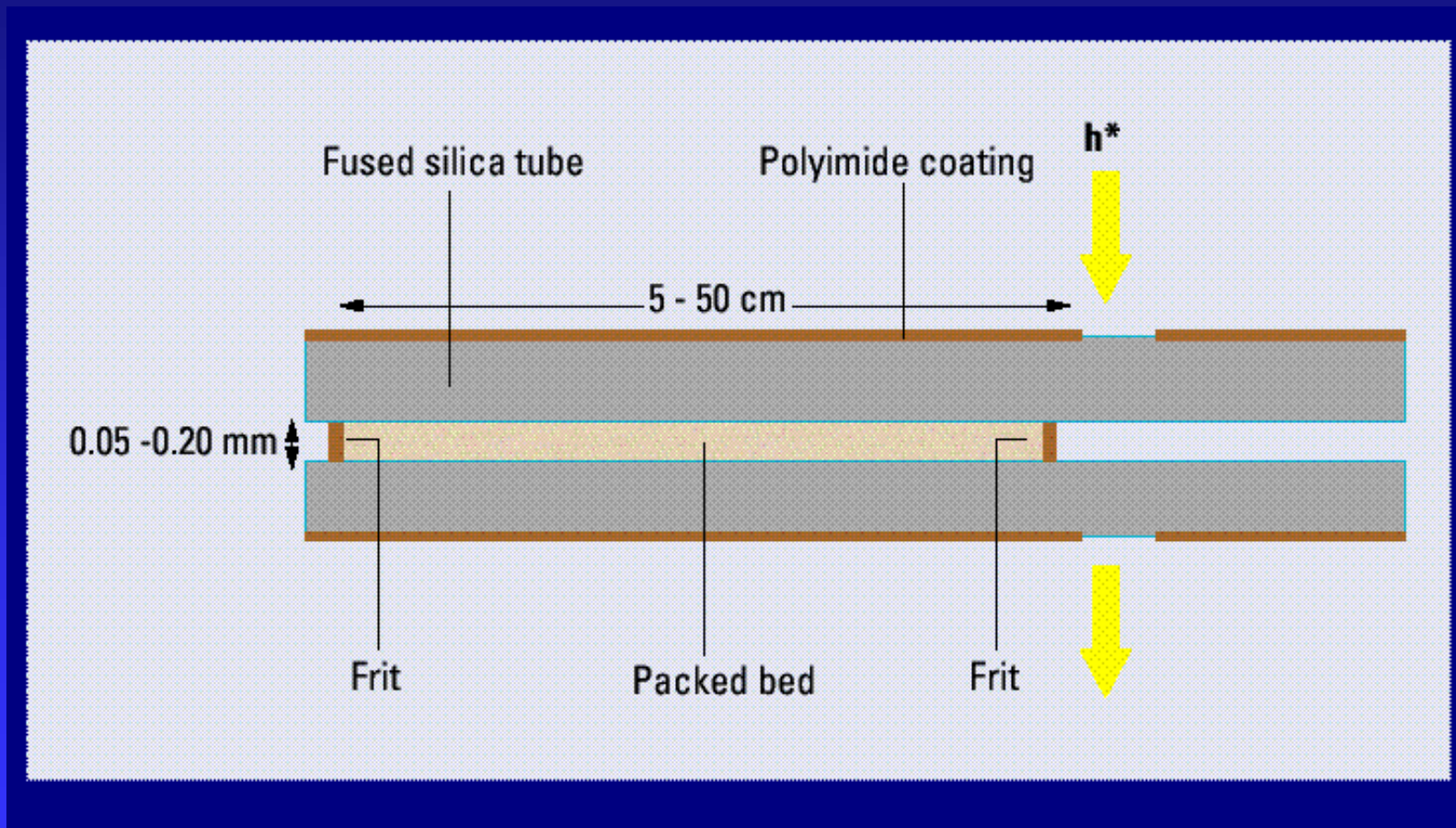

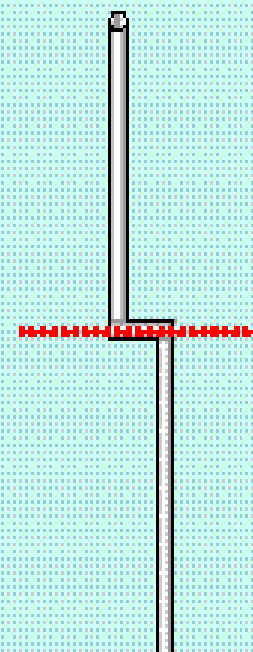
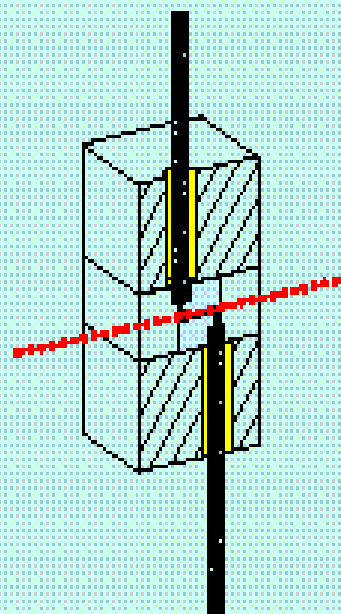
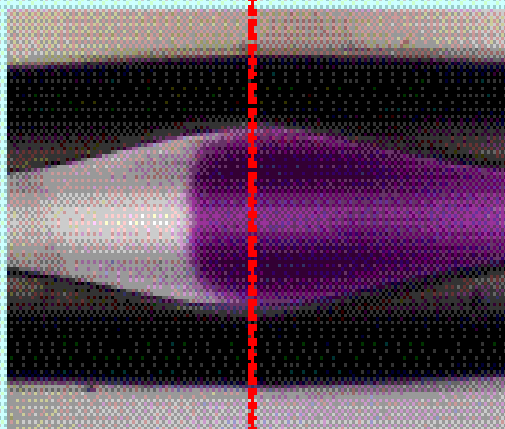
Capillary end recut +
post-injection wash

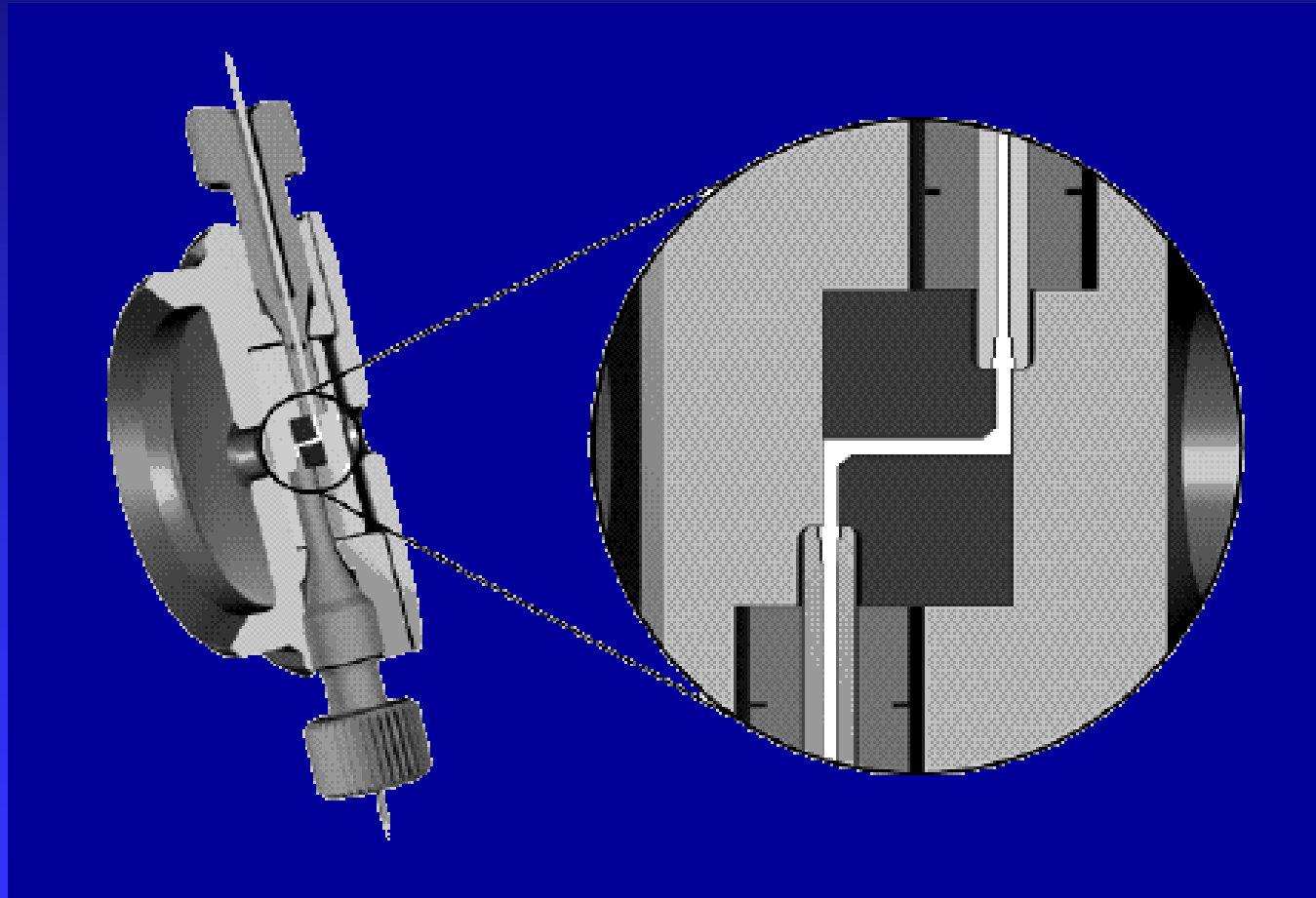
Duyarlılığın artırılması

- Dedektör hücresi
- Numune yüklemesi (Sample stacking)

High sensitivity cell

Kesinlik

- İç standart kullanımı
- Sıcaklık kontrolü
- Enjeksiyon zon genişliği
- Kapilerin şartlandırılması
- Buharlaşma
- Çalışma elektrolitinin hazırlanması

Kapiler elektroforezde yöntem geliştirme

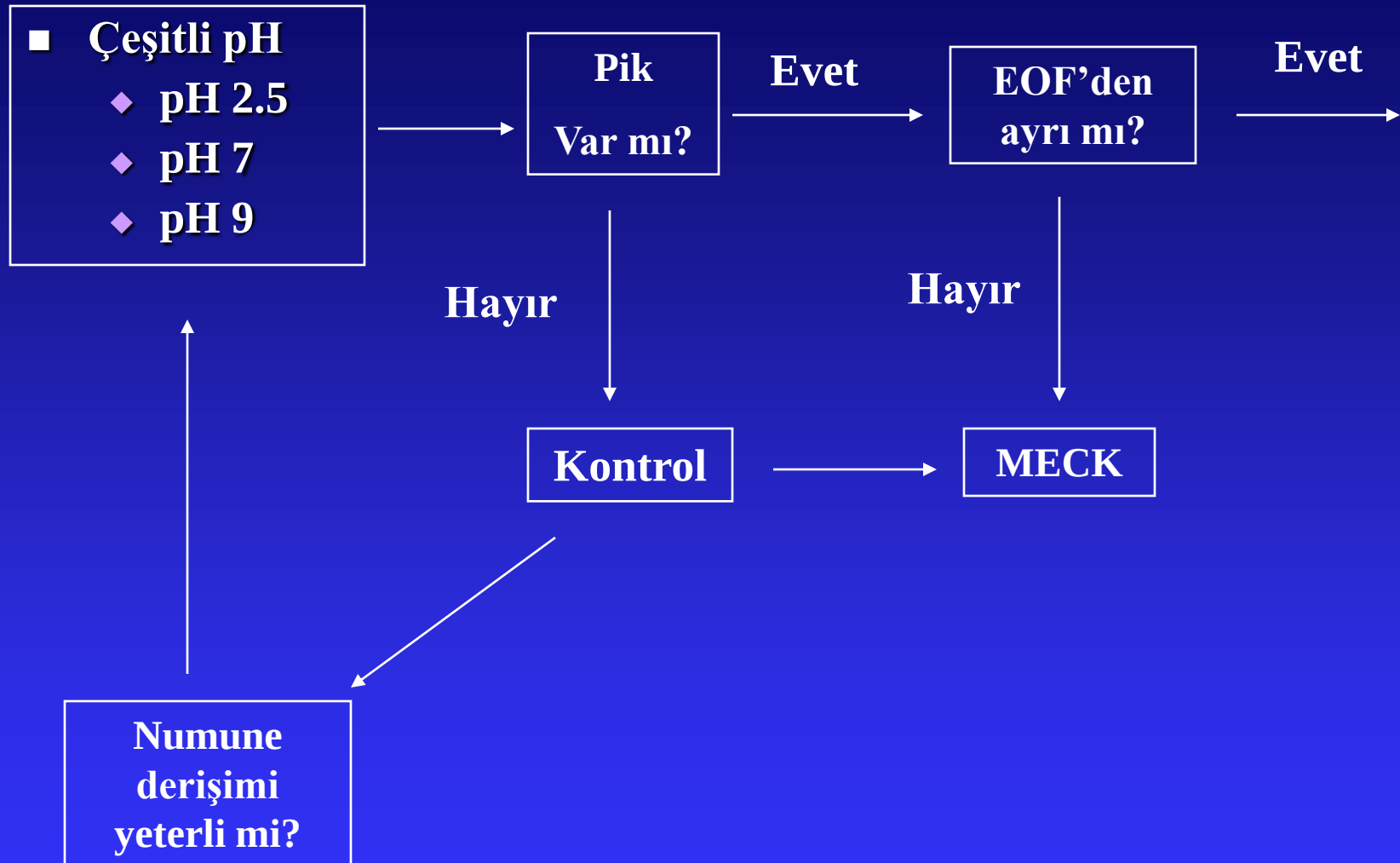

■ Literatür tarama

- ◆ Çözünürlüğü

- ◆ pKa

- ◆ Tanımlanabilmesi (Direkt & indirekt)

Optimizasyon

Ayırım

- pH
- Kapiler uzunluğu
- Enjeksiyon hacmi
- Voltaj
- Kapiler iç çapı

Pik şekli

- Tampon derişimi
- Tampon içerięi
- Organik faz

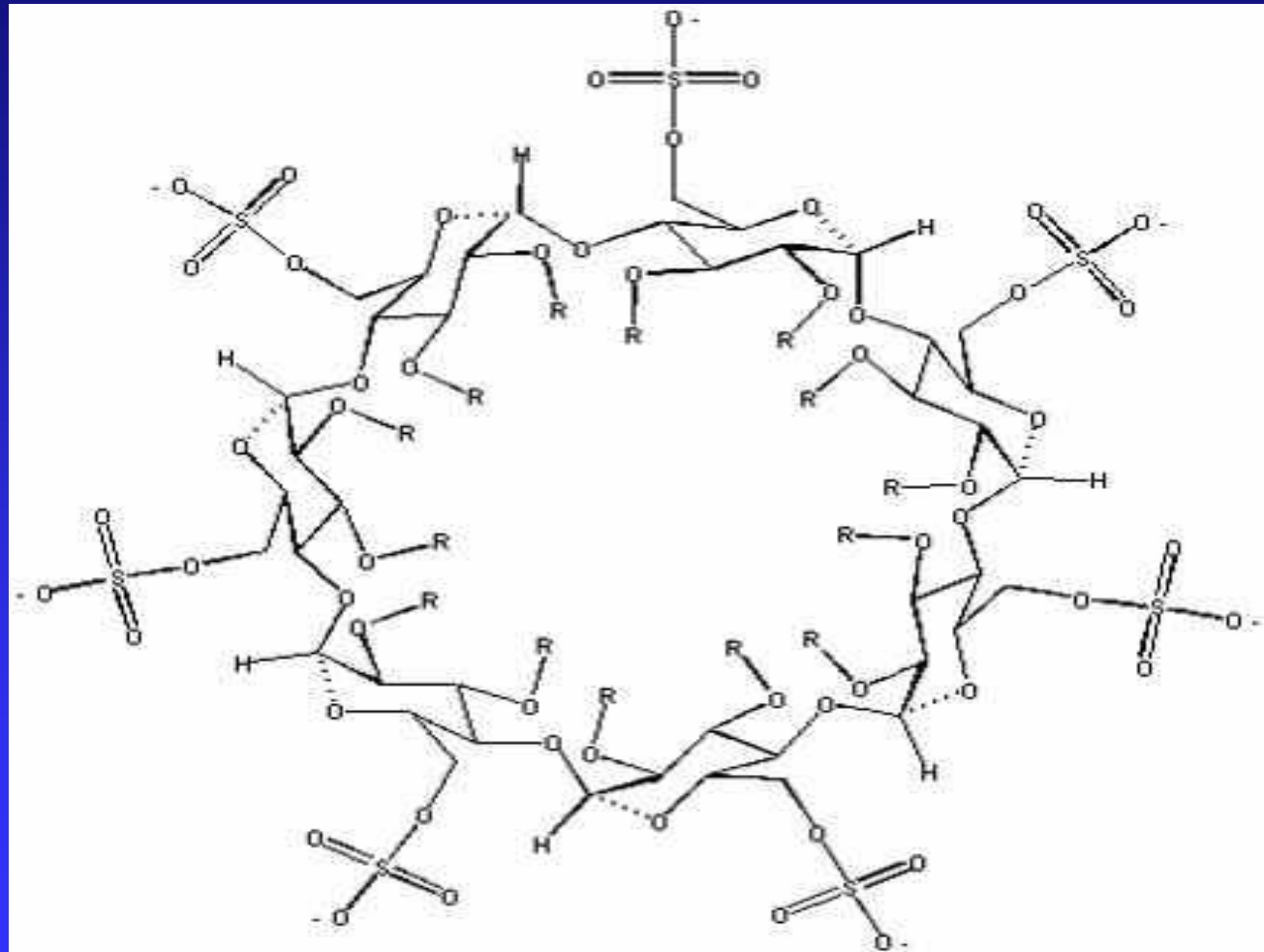
Göç zamanı

- pH
- Kapiler uzunluğu
- Voltaj
- Sıcaklık

Optik izomerlerin ayırımı

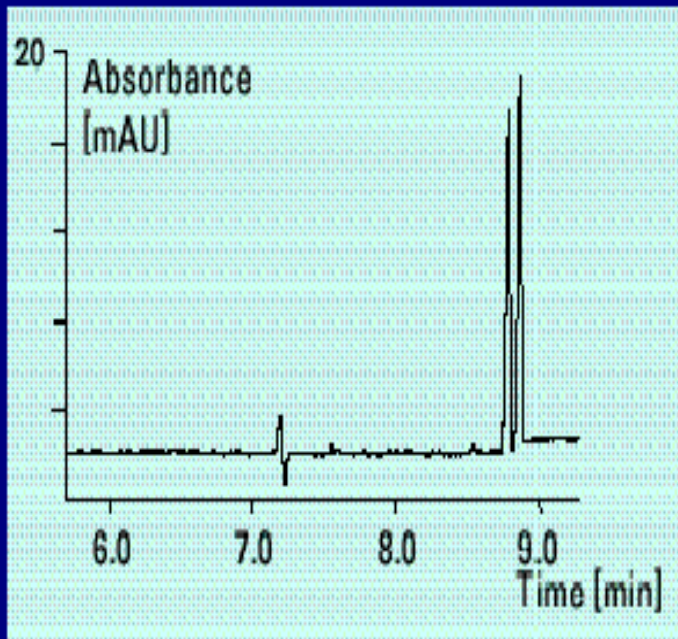
- D ve L isomerleri siklodekstran ilavesi ile ayrılabilirler.

Sülfat β siklodekstrin

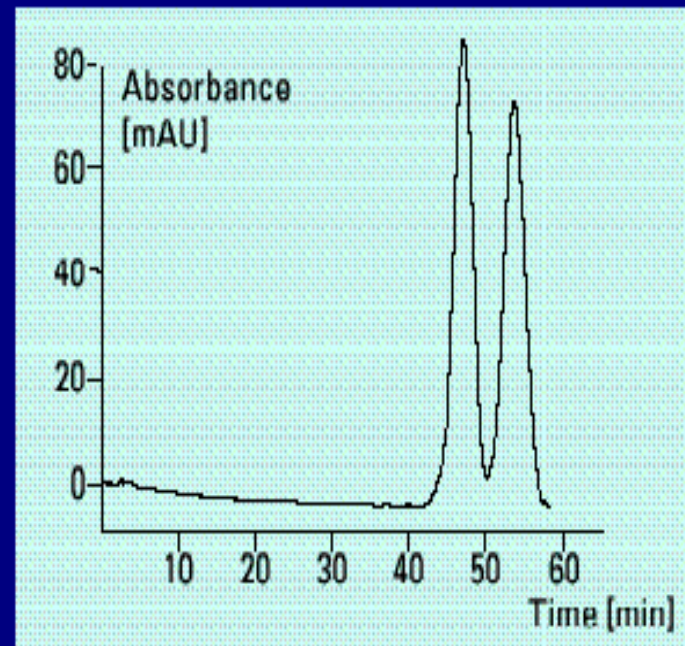

Hekzabarbital

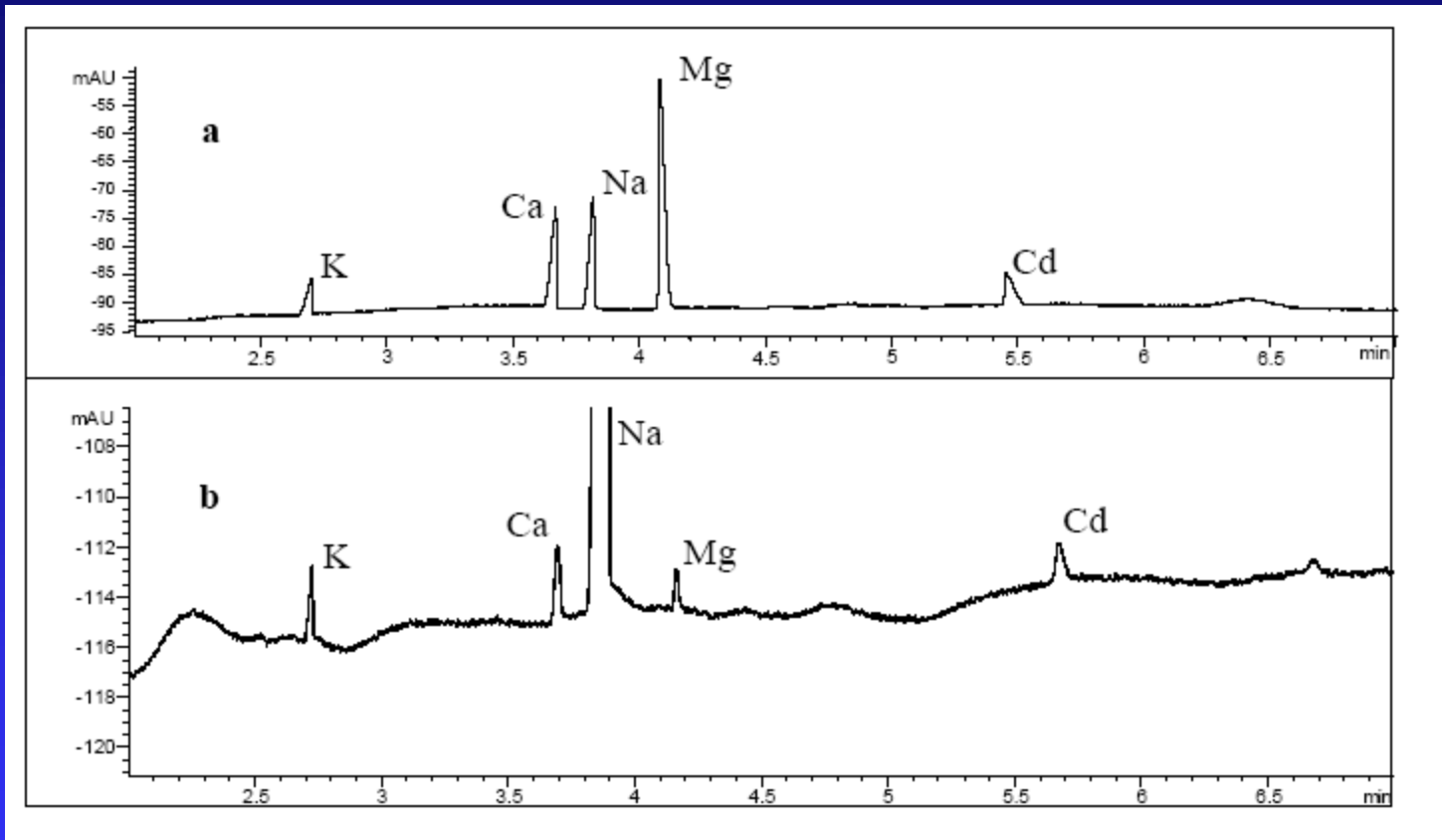
CZE

HPLC

Kanda katyon tayini

E. Nemutlu, N. Özaltın, “Determination of magnesium, calcium, sodium and potassium in blood plasma sample by capillary zone electrophoresis *Anal. Bioanal. Chem.* 383 833–838, 2005.

Kaynaklar:

- Emirhan Nemutlu, Meloksikamın Farmasötik Preparatlardan UV Spektrofotometrisi ve Kapiler Elektroforez Yöntemi ile Analizi, Bilim Uzmanlığı Tezi, ANKARA, 2002
- E. Nemutlu, N. Özaltın, “Determination of magnesium, calcium, sodium and potassium in blood plasma sample by capillary zone electrophoresis Anal. Bioanal. Chem. 383 833–838, 2005.
- N. Özaltın, E. Nemutlu, C. Yardımcı, İ. Süslü, “Application of micellar electrokinetic capillary chromatography for the determination of nifedipine and its degradation product in pharmaceutical preparations”, Anal.Lett., 36 (2), 369-385, 2003.
- E. Nemutlu, N. Özaltın, S. Altınöz, “Determination of rofecoxib, in the presence of its photodegradation product, in pharmaceutical preparations by micellar electrokinetic capillary chromatography”, J. Anal. Bioanal. Chem., 378 (2) 504-509, 2004.
- E. Nemutlu, C. Yardımcı, N. Özaltın, “Determination of sertaconazole in pharmaceutical preparations by capillary zone electrophoresis”, Anal. Chim. Acta, 547 83-88, 2005.
- Capillary Electrophoresis, Agilent